

Äiti-maa lämmittää nyt Jokijärven kylätalon

Öljystä maalämpöön

Jokijärven kylätalon takapihalla hyrähti maanantaina huhtikuun 8. päivä 2024 kello 13.10 räntäsateessa käyntiin Oulun Lämpökaivunporaus Oy:n porauskone. Alkuun tummaa savua tuprauttanut kone ja sen käyttäjät tiesivät hommansa ja alkoivat tehdä maahan reikää, jonka syvyys tulisi olemaan 245 metriä. Eikä yksi reikä riittäisi, vaan niitä tarvittaisiin kaikkiaan kolme samanmoista viidentoista metrin välillä aikoinaan K. A. Nevalan markalla 1926 kunnalle myymän Jokijärven kansakoulun tontille.

Maalämmön periaate on yksinkertainen, vaikka itse prosessi on maallikolle vaikea. Mutta näin se suunnilleen käy: porarit asentavat porausreikiin keräysputket, joissa kiertää lämmönkeräysaine, jota urakoitsijamme sanoi ”Kossuksi” tai ”litkuksi”. Maan kallioperään varastoitunut Auringon fuusion aikaansaama lämpö kuumentaa maan uumenissa keräysputkissa kiertävän nesteen noin neljään asteeseen ja kun keräysneste palaa maanpinnalle, se kulkee maalämpöpumpun höyrystimen kautta ja lämmittää höyrystimen kylmäaineen. Kylmäaine alkaa kiehua ja muuttuu kaasuksi. Pumpun kompressorin puristaa kaasun korkeampaan paineeseen ja se kuumenee jopa +120 asteeseen. Tähän kaikkien tarvitaan myös sähköä, mutta uskomme, että sitä ei kulu niin paljoa, että kallis investointimme menisi hukkaan. Toiveissa on kolmanneksen säästö kylätalon lämmityskuluissa. Jos ei muut, niin luonto kiittää meitä.

Maalämpöön siirtymistä oli pohdittu kyläseuran johtokunnassa lähes koko kyläseuran elinajan,

eli vuodesta 1998 alkaen, mutta vasta 2023 tähdet olivat oikeassa asennossa ja päästiin iskemään ”kuokka” maahan. Tausalla olivat asiaa vauhdittamassa valtiovallan päätös fossiilienergiasta vapaasta Suomesta 2035 sekä öljynhinnan heilahtelu ja ympäröivän maailman arvaamattomuus. Suurin syy tähän on tietysti ollut naapurimme mielipuolinen hyökkäys Ukrainaan.

Porarit Jukka Puhakka ja Samuli Nykyri tekivät työtään ja minä ja urakoitsija Olavi Karjalainen katselimme vieressä koneen työskentelyä. Toiveissa oli tietysti se, että peruskallio löytyisi mahdollisimman matalalta, sillä kallioon ei tarvittaisi putkitusta, joka oli tyyristä. Toiveet eivät olleet ihan turhia, sillä Kallioniemen pihassahan peruskallio on näkössä ja sinne on porauspaikasta matkaa vain näppänen kilometri. Ja kävi kohtalaisen hyvin: kallio löytyi 18 metrin porauksen jälkeen ja se oli nisukahvien paikka, jotta joimme kylätalon ruokalassa tyytyväisinä miehinä. Torstaina 11. huhtikuuta iltopäivällä porarit kokosivat kampeensa ja lähtivät kohti uutta työmaata pieni muistolahja tämän kirjoittajalta mukanaan. Pihalle jäi koneen jäljet ja Äiti-maan uumenista nousevat kirkkaanväriset, yhteen teipatut putket.

Tämän jälkeen urakoitsijamme Olavi Karjalainen aloitti työnsä pannuhuoneessa, johon olimme talkoilla raivanneet tilan maalämpöpumpulle ja varaajalle. Kylätalon pannuhuoneen vieressä on laaja tila, joka on ennen ollut koulun lämmityksen tarvitsema halkovarasto. Sen halkoluukusta punnersivat Kuljetusliike Tynin tuo-

man maalämpöpumpun 16. huhtikuuta sisätiloihin Olavi, hänen veljensä Juhani ja konemiehenä toiminut Juho Väisänen. Miesten ”työnjohtajana” toimi hetken Pauli Hoikkala, Manilan isäntä, joka sattumalta oli paikalla. Seuraavana päivänä pumppu ja varaaja olivat paikoillaan ja varaaja oli saanut yllleen tummanharmaan ”takin”, jossa oli kuin virkistykseksi kirkkaita, oranssisia reunuksia.

Tämän jälkeen jälkeä ei tullut enää ryskämällä, sillä säätäminen, putkien laitto ja muut nippelihommat olivat aikaa vieviä töitä. Lisäksi keruuputkien yhdistäminen ei onnistunut ennen kuin kymmeeniin vuosiin ankarin kevät muuttui kesäksi ja Juhon kaivurin koura upposi takapihan multa. Kuitenkin jo ennen juhannusta kaikki oli valmista ja Olavi kytki maalämmön päälle ja öljy jäi historiaan. Viralliset harjakaiset pidimme torstaina 11. heinäkuuta klo 16.30 kylätalon ruokalassa, kun haukasimme mainioiden emäntiemme tekemää piirakkaa ja ryypäsimme kahvia palan painikkeeksi.

Itse tunsin suurta tyytyväisyyttä kyläseuran puolesta, sillä lämmin kylätalo on elävän kylän merkki. Ilman sitä ei ole toimintaa, eikä edes toivonkipinää näkymästä eteenpäin. Maalämpöön siirtyminen on osoitus siitä, että kyläseura elää ajan hermolla ja auttaa kyläläisiä omalta osaltaan selviämään uuteen, parempaan aikaan. Näillä rannoilla aiemmin eläneet ovat nähneet ja kokeneet pahempaa.

Jos he ovat kestäneet, kestämmekin.

LEHDESSÄMME

Jokijärven rukoushuoneen ja kappeliseurakunnan papit	6
Ritva Räisäsen koulumuistoja	8
Ristimökki Kirkkosaareen	16

PÄÄKIRJOITUS

Jokijärven kyläseuran vuoden 2024 alku oli varsin murheellinen: tammikuun lopussa paukkuva pakkaneen jäädytti kylätalon aulan lattian alla kulkevan vesiputken ja lopulta halkaisi sen tekemällä putkeen kymmenen sentin viillon. Onneksi Sisko Ahola kuuli matonkudontakäynnillään keskiviikkona 24. tammikuuta kello 18 maissa epämääräistä lorinaa lattian alta, kun kaikki muu toiminta oli talossa jo hiljennyt.

Tämän jälkeen hän soitti tämän kirjoittajalle, joka siirsi vahinkoilmoituksen teon ja tarkastajan käynnin jälkeen homman vakuutusyhtiölle, jonka urakoitsija Oulun Kuivaustekniikka hoiteli Esa Käyrän johdolla vahingon pois päiviltä. Eli kuivasivat kaiken mitä kuivata voivat ja sen jälkeen vaihtoivat kaikki tarvittavat materiaalit lattiaa myöten kokonaan uusiksi. Koko revohka oli kokonaan valmis vasta 10. huhtikuuta. Tämä oli kyläseuralle vakava merkki siitä, että putkiremontti ei odota oven takana, vaan se on jo sylissä.

Kyläseura kuitenkin toimi, vaikka aula olikin remontissa. Helmikuussa kolme henkeä suoritti ensiapukurssin Erkki Udd'in johdolla kirkonkylällä. Huhtikuun 11. alkoi maalämpöurakka porauksella ja seuraavana päivänä Muistikahvila Kuusamosta vieraili kylätalolla. Huhtikuun 26. koottiin talkoilla Signe Hiltulan remontin tieltä purettu lottapukuvitriini takaisin paikoilleen ja sunnuntaina 28. pidettiin pilkkikilpailut ja arvottiin hiihtokampanjan palkinnot ja vapupuhlien jälkeen pidettiin 4. päivä Wanhan Kirkon markkinat. Perjantaina 10.

päivä oli liikuntatapahtuma, jonka alkuun saukeveltiin rivakasti tunnin verran ja Kari Härmä neuvoi meitä frisbeegolfin saloihin.

Tavallista pidempi talvi löysäsi otteensa vasta toukokuun puolivälissä, jolloin päästiin talkoilemaan Asiakasliiteriin lattia ja ovet. Kesäkuun 28. päivä oli kesänäytelmämme "Salattu suru" ensi-ilta ja päästiin näkemään ihan läheltä, ja jopa kätteleämään, näytelmän kirjoittaja, muusikko Seppo Tammilehto, jonka kuulsuisin kappale on "Kuin helminauhaa." Näytelmäesityksiä oli kaikkiaan 18 ja viimeinen elokuun 4. päivä ja kävijöitä oli ihan mukavasti. Heinäkuun 11. maalämpöurakka tuli virallisesti valmiiksi ja näin kyläseura siirtyi komeasti osaksi vihreää siirtymää.

Muutaman viikon hiljaiselon jälkeen kyläseura osallistui kirkolla yrittäjien järjestämille Elomarkkinoille 23.–24. elokuuta. Viikon päästä markkinoista kisailtiin kylätalon pihalla monenmoista leikkisää kilpailua ja frisbeekiekkoja heiteltiin Karin tekemällä radalla ja jos maailma pysyy pystyssä, niin sovittiin, että tehdään kylätalon ympäristöön jonkinmoinen frisbeerata.

Syksy on kyläseurasalautumisen aikaa ja voidaan keskittyä muihin asioihin. Tosin toimihenkilöt joutuivat askartelemaan enemmän kuin pikkuisen hankkeittamme byrokratian kanssa, mutta kaikki saatiin lopulta sujumaan ja ne molemmat ovat maalissa.

Lokakuun 15. päivä saimme kuulla ilouutisen: 140 vuotta kateissa ollut Jokijärven kunnan sinetti-leimasin löytyi kyläseuran

aktiivipariskunnan, eli Martti Pesämaan ja Salmen yhteistyöllä. Kuten me kaikki tiedämme, kun kauan ja hartaasti etsitty löytyy ensin helpottaa ja sitten itkettää ja lopuksi naurattaa ja ilo on ylimmillään. Kadonnut laite-taan kaikkien nähtäville kunhan Aurinko helottaa taas lämpimästi.

Lokakuun 18. Muistikahvila kävi toisen kerran tälle vuodelle ja tilaisuus oli yhtä mukava kuin aina ennenkin. Marraskuun 26. aloitettiin virallisesti vuoden 2025 työt Avviisi-lehden teon alkukokouksella kylätalolla Raijan ja Leilan kanssa ja 15. joulukuuta oli vielä perinteinen Kauneimmat joululaulut-tapahtuma puuroineen ja torttukahveineen kylätalon salissa poislähtevän kirkkoherran Raili Suvirannan johdolla.

Kuten huomaatte, niin Jokijärven kyläseura on erittäin aktiivinen toimis-saan. Mutta kuten hyvin tiedätte, niin mikään ei synny itsestään, vaan se vaatii toimijoita. Ihmisiä, jotka laittavat itsensä li-koon, että Jokijärvellä on lämmin, kaunis paikka mihin tulla harrastamaan tai vain viettämään aikaa. Siksi toivonkin, että huomioitte myös kyläseuran tarpeet, kun suunnit-telette ajankäyttöänne. Ei kyläseuran toimintaan osallistuminen vie siihen osallistujalta mitään pois. Päinvastoin, se antaa, jos ei muuta, niin hyvän mie-len ja tunteen, että minä-kin olin tuossa mukana. Tänä vuonna: tule sinäkin – kynnyks on matalalla.

Kaikille kyläseuran toi-mintaan osallistuneille kauniit kiitokset jo muis-tojen joukkoon vaipunees-ta vuodesta 2024.

Veikko Räisänen
pj

Uiton ankkuri

Tyräsälmen pohjasta tarttui kalastamisen yhteydessä saaliiksi tukkilauttojen hinauksessa käytetty ankkuri 1980-luvulla. Kalastajat nostivat sen ylös ja toivat Tyrämäen tien varteen nojailemaan koivujen kylkeen. Vuosien kuluessa se jäi kasvavien koivujen väliin kunnes Tyrämäen maamiesseuran väki syksyllä 2024 saati sen irti koivupehkokosta. Nyt tätä komeaa ankkuria voi ihailla Tyrämäen museolla.

Kalle Päätalon poismenosta 25 vuotta
Rakentaminen jatkuu

VIIMEINEN MUURI

Käsikirjoitus Kalle Päätalo
Dram. ja ohjaus Elsa Ruokangas

Ensi-ilta:
Pe 27.6.2025
klo 18.00
Jokijärven
katetulla
Pölkky-teatterilla
Hilturannantie 2 A
93400 Taivalkoski

Muut esitykset

Su 29.6.	klo 14.00	Pe 11.7.	klo 18.00
Ti 1.7.	klo 18.00	La 12.7.	klo 14.00
To 3.7.	klo 18.00	Su 13.7.	klo 14.00
Pe 4.7.	klo 18.00	Ke 16.7.	klo 18.00
La 5.7.	klo 18.00	Su 20.7.	klo 14.00
Su 6.7.	klo 14.00	To 24.7.	klo 18.00
		La 26.7.	klo 14.00
		Su 27.7.	klo 14.00

Liput: 22 €, alle 12-v. 5 €.

Tiedustelut ja varaukset:

040 578 7176 tai jokijarvi@jokijarvi.com

Lisätietoja: www.jokijarvi.com

Järjestää: Jokijärven kyläseura / Näytelmäryhmä

Oikeuksia valvoo: Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat ry

f Pölkky-teatteri

Kesänäyttely 2025 Jokijärven kylätalolla
Näyttely avoinna 2 tuntia ennen esitystä

HALUATKO JOPA 6% KORON JA TUOTON RAHOILLES?

**Soita heti numeroon 0400 386 420, niin
kerromme lisää eri vaihtoehtoista.**

PERUNKIRJOITUKSET

• Ositukset • Perinnönjaot • Testamentit • Edunvalvontavaltakirjat

**Kokemuksella, ammattitaidolla ja
kilpailukykyiseen hintaan!**

Soita ja varaa aika: 0400 259 085

Kaikki soittaneet
osallistuvat 500 euron
matkalahjakortin
arvontaan ma 29.12.2025

KARI SIMONEN PALVELUT

OULU • RAAHE • TORNIO • KUUSAMO
info@karisimonenpalvelut.fi • www.karisimonenpalvelut.fi

Kalle Päätalon poismenosta 25 vuotta

Rakentaminen jatkuu

Viimeinen muuri

Jokijärven ”oma pojan” Kalle Päätalon kuolemas- ta tulee kuluneeksi tänä vuonna 25 vuotta. Hänen elämäntyötään kunnioitta- en Jokijärven kyläseura/ näytelmäryhmä esittää Pölkky-teatterilla kesällä 2025 Päätalon kirjoitta- man näytelmän Viimeinen muuri.

Kalle Päätalo kirjoitti näytelmän v. 1979 raken- nusmestarien Keskusliiton 75-vuotisjuhlaan, mutta se esitettiin kuitenkin en- simmäisen kerran vasta Rakennusmestarien Kes- kusliiton 90-vuotisjuhlassa Tampereella vuonna 1995. Samana vuonna näytel- mä esitettiin myös yleisö- esityksenä Tampereen Työväen Teatterissa ns.

lukuversiona, jossa rooli- tekstit luettiin papereista.

Viimeinen muuri kertoo kerrostalotyömaasta ja eri- tyisesti vastaavan raken- nusmestarin vaativasta ja vastuullisesta työstä työ- maan ”päärakennusmes- tarina”. Näytelmä alkaa kerrostalon perustusten kaivuusta ja näytelmän aikana talo valmistuu ja osakkeiden omistajat pää- sevät muuttamaan uuteen kerrostaloon. Rakennus- vaiheen aikana tulee eteen monenlaisia vastuksia ja osakkeiden omistajien eris- kummallisia vaatimuksia. Näytelmän kuluessa vas- taava mestari Kauhuluoma käy läpi myös yksityis- elämänsä. Mm. runojen kautta roolihenkilö samais-

tuu käsikirjoittaja Kalle Päätaloon, minkä ehkä kat- sojakin tunnistaa.

Näytelmän ensi-ilta on 27. kesäkuuta. Kesä-heinä- kuun aikana on yhteensä 15 esitystä. Viimeinen esitys on 27. heinäkuuta.

Tervetuloa viihtymään kanssamme ja nauttimaan Jokijärven kauniista mai- semista!

Elsa Ruokangas
ohjaaja

Liput:
22 €, alle 12-v. 5 €
Tiedustelut
ja varaukset:
040 578 7176 tai
jokijarvi@jokijarvi.com

▲ Harjoituskuva, osakkeen omistaja (Raija Kelly) puhuttelee vastaavaa rakennusmestaria

◀ Harjoituskuva, vastaava rakennusmestari (Martti Pesämaa) ja kirjuri (Anne Kammonen) työn touhussa

Jokijärven kunnan

sinettileimasin

Jokijärven kunta perus- tettiin v. 1868 ja v. 1884 se muuttui Taivalkosken kun- naksi, jolloin Jokijärven kunnan omaisuus siirtyi uudelle kunnalle.

Kalle Karvosella oli hal- lussaan Jokijärven kunnan sinetti, jonka hän luovut- ti Jokijärven kyläseuralle v. 1998. Itse sinettileimasin sen sijaan oli kadonnut jäl- jettömiin. Todennäköisesti se on kulkenut kulloisen- kin kunnantalon sijoitus- paikan mukana. Kukaan ei ole kiinnittänyt siihen huomiota ja leimasin oli ai- na alimmaisena tavaroissa. Uusi kunnantalo valmistui v. 1954 ja sinne leimasin- kin siirtyi jonkun laatikon pohjalle näkymättömiin.

Vuonna 2024 alkoi kun- nantalon tyhjennys. Erääs- sä laatikossa oli kymmeniä hylättyjä leimasimia. Niitä oli kertynyt lopetettujen lautakuntien jäljiltä, ennen oli kansanhuoltolautakun- taa, työasiainlautakuntaa jne. Tyhjennyksen yhtey- dessä alettiin leimasimista poistamaan varret ja leima- sinpää jätettiin; metalli- set metallinkeräykseen ja muut sekajätettiin. Varret, jotka oli puisia omaan laa-

tikkoon. Eräs metallinen leimasin ei suostunut irtoa- maan varresta ja se pantiin muiden varsien joukkoon.

Hemesti oli myös kun- nantalon arkistoa lajitte- lemassa ja töistä tultuaan sanoi, olisi laatikollinen leimasimien varsia, voisiko niistä tehdä mitään hyödyllistä? Totesin siihen, ettei tarvitse tuoda niitä tänne. Parin päivän päästä laa- tikko kuitenkin ilmestyi pirttiin. Laatikkoa katsel- lessani ajattelin, että noista samankokoisista voisi mö- kille jonkinlaisen naulakon värkätä. Perkasin laatikos- ta kymmenkunta vartta ja sanoin, että loput voi viedä jätteisiin. Kuitenkin vielä kääntelin laatikon sisäl- töä ja huomasin laatikon nurkassa varren, jossa oli leimasinpää paikoillaan. Sitä tutkiessani näin siinä olevan vaakunan. Ensivil- kaisulla ajattelin sen olevan Oulun läänin vaakunan, tarkemmin katsottuani to- tesin ettei se ole. Mietin missä olin tuommoisen vaakunan nähnyt. Muistin, että minulla on jossain Jo- kijärven kyläseuran pinssi. Kaivoin pinssin esille ja vertasin sitä leimasimeen,

kas vain, sehän on saman- lainen vaakuna. Leimasin peilin eteen ja teksti näkyi oikein päin, Jokijärven kunnan sinetti siinä luki.

Siinähän se sitten oli, toistasataa vuotta kadok- sissa ollut leimasin. To- della upeaa käsityötä on tekijä tehnyt kaivertaes- saan kuvat ja tekstit peili- kuvana. Suurennuslasilla kun katsoo niin jopa kalan suomutkin näkyvät. Sa- mantien lähdin naapuriin Jorma Räisäsen luo esinet- tä näyttämään. Tiesin, että hän on sitä ollut etsimässä. Hän oli ihmeissään ja iloinen, että se to- dellakin lopulta löytyi. Onnek- kaiden sattui- mien kautta se löytyi vaikka oli lähellä ka- dota ikui- siksi ajoik- si.

Taivalkos- ken kunnan- hallituksen pää- töksellä leimasin on luovutettu Jokijärven kyläseuralle.

Martti Pesämaa

Vanha Jokijärven kunnan sinetti

Jokijärven kunnan leimasin

**Kauppa
jo 140 vuotta!**

**Verkkokauppa
avattu!**

**Jalavan
Kauppa**

**JA PIRTTI-
KAHVILA**

**Puh. (08) 841 005
jalavankauppa.fi**

Kämpät, kämppä- emännät ja tukkijätkät

”Suomi elää metsästä”-slogan on kaikille tuttu ilmaus. Jo sata vuotta sitten tiedettiin ainakin liemiespiireissä jo sama asia. Syvät kansanrivit tuskin tunsivat niin, koska he joutuivat tekemään elannon töitä metsissä ja se painoi heitä ikeen laila. ”Kovaa on kun korvessa kannikan koppaa, hiki siinä souvissa paitahan toppaa” laulettiin rallissa, mutta tämä kaikki oli metsissä työskenteleville enemmän kuin totta.

1800-luvun jälkimäisellä puolikkaalla alkanut metsäteollisuuden kehitys jatkui myös 1900-luvulle tultaessa, mutta metsätyöväen työskentelyolot pysyivät suunnilleen samanlaisi-

na: kirves ja justeerit olivat jätjän tärkeimmät työkalut 1920-luvulle asti, jolloin kanadalaisen James Shandin keksimä pokasaha alkoi korvata justeerin. Myös kaikki muu alkoi muuttua metsissä muun yhteiskunnan muuttuessa, mutta suuri muutos vaati toteutuakseen vielä Wall Streetin ”mustan torstain” pörssiromahduksen 24. lokakuuta 1929 ja pitkän toipumisjakson 1930-luvun puoliväliin asti, jolloin maailmanlaajuinen lamaannus alkoi lopultaikin hellittää.

Metsissä se tarkoitti sitä, että työnantajat alkoivat huomioida myös työntekijät ja heidän hyvinvointinsa. Eivät hyvästä sydäimestään, vaan sen tähden, että myös työtä tekevät alkoivat saada äänensä kuuluviin yhä paremmin. Suurin syy taisi kuitenkin olla se, että kaikilla maaseudun ihmisillä ei ollut enää niin tulista pakkoa tulla metsätyömaalle kynittäväksi kuin aiemmin, sillä kaupungit tarvitsivat uutta työvoimaa

ja tarjosivat kevyempiä töitä ja huvituksia valojen loisteessa.

Vähintä mitä työnantajat voivat metsätyömailla tehdä oli työntekijöiden kämppäolojen ja huollon parantaminen – tietysti myös upseerihenkiseen kohteluunkin puututtiin. Kämppejen kehitys näkyy kirjoittajan lähitienoolla maastossa parhaiten Kylmäluoman selkosella: useat vanhat kämppejen pohjat lampien läheisyydessä ovat korkeintaan noin kahdenkymmenen neliön kokoisia. Hevoset ovat saaneet yöpyä kuusen juurella ja jätkät valmistaneet itse yksipuolisen ruokansa.

Sen sijaan ensimmäisen tiedossani ollut kunnollinen kämppä on sijainnut Hoikkajärven takana 1936 olleella Rauma-yhtiön savotalla: Kämppä on rakennettu isoista keloista ja sen koko on ollut likimain sata neliömetriä, siinä on ollut erillinen tila emännälle ja elämänluukku, josta ruokaa on jaettu. Parinkymmenen neliön hevostalli on sijainnut kämpän lähellä ja rannassa sijainnut sauna on ollut reilusti yli kymmenen neliön. Terävää päätä ei tässä kämpässä ole vielä ollut, sillä työnjohto on kortteerannut Oravivaarassa isoisäni velimiehen Nestorin talossa. Tämän lisäksi yhtiö on tehnyt sopimuksen kämpän ruokahuollosta ja siitä on vastannut Karvosen kauppa ja ruokatavarat on paikalle toimittanut kauppiaan poika Tuomas Karvonen, kämpän pehtorina on ollut itse 16-vuotias Kalle Päätalo ja kokkina Mannilan Irja apunaan Martta Päätalo.

Eli huolto on pelannut ja työmiehet ovat voineet keskittyä ruoanlaittamisen sijasta päätehtäväänsä eli työntekoon. Tämä on ollut valtaisa muutos entiseen ja uskon, että myös työntekijät ovat olleet ainakin hiljaisesti kiitollisia. Ovat voineet myös ihmetellä, että onko kapitalisti tullut hulluksi ja kauankohan tämä kaikki hyvä kestää.

Samalainen kehitysaalto on mennyt humah- taen läpi Suomen salojen kaikkien metsätyömaiden. Parhaimmillaan sodanjälkeisestä ajasta 1960-luvun alkuun on esimerkiksi kokkeja ollut lähes 10 000 vuosittain pitämässä tukkijätkien ruokahuollosta

Elämänluukku

vankkaa huolta. Ja todellakin vankkaa, sillä työ oli rankkaa ja kulutus sen mukaista: päivittäiseksi tarpeeksi on laskettu 5000 kaloria per mies. Tukki- jätkien lukumäärät ovat olleet tuolloin suurimmillaan noin 300 000 luokkaa, mutta on huomioitava, että metsätyö oli tuolloin kausiluonteista: keväällä savotat päättyivät rospuuttoon maaliskuun lopulla ja jatkuivat vasta syksyllä kunnollisten ”pohjien” tultua talven myötä.

Ruoka-aineet kämpillä ovat olleet siitä raskaammasta päästä, eli paljon lihaa, läskiä, suoloja, herneitä, ruis- ja vehnäjuuhoa, kaura- ja muita ryynejä, kahvia ja nisua. Maitoahan pehtori Kalle Päätalo haki tonkallisen jokainen työpäivä Mannilasta ja hiihti siinä samalla 20 kilometrin lenkin muiden töidensä ohella. Vasta sodan jälkeen kämpille alkoi ilmestyä vihreämpiä vaihtoehtoja koulutuksen ja yhteiskunnallisten olojen kehittymisen myötä.

Kämpäemännän aamu on alkanut varhain, sillä kämpillä oli aamukahvi kuudelta, seitsemältä vahva aamuruoka, jonka jälkeen miehet ja hevoset aloittivat työpäivänsä. Sotien ennen ei työpäivän aikana nautittu kuin korkeintaan juotavaa, mutta kun skottilainen James Dewar keksi 1892 termospullon, ja kun Airamin siitä 1934 kehittämä, kaikkien tuntema punainen malli alkoi yleistyä, niin mukana palstalla oli kahvia tai teetä, ehkäpä myös voileipiä. Työpäivän jälkeen oli tuhti päivällinen, jonka jälkeen miehet lepäsivät, kävivät saunassa ja söivät iltapalaksi puuroa ja kiisseliä. Tämän jälkeen uni maistui ja ei ollut lainkaan ihme, jos leivänpalo haisi aamulla ainakin jossain määrin. Jos kämpäemäntä ehkä oli päässyt päivällä helpommalla, niin ilta oli työntäyteinen: astioiden pesu, iltapalan valmistus, seuraavan aamun ruoan alkuvalmistus. Saunassa käynnin jälkeen tuskin hänenkään on tar-

vinnut Uni-Mattia kauaa odotella.

Usein savotan tuleva työnjohtaja sai tietoonsa, että kuka voisi lähteä savotalle kokiksi ja kävi kysymässä ihan kotoa asti ja sopi jo samalla reissulla myös työehdot. Osa tietysti kysyi töitä ihan omatoimistekin. Sodan jälkeen on ollut myös maakunnittain Metsätyövoiman värväys-toimistoja, joiden kautta on voinut hakea työpaikkaa. Palkka ei ole ollut kokin hommista kovin häävi: suunnilleen 200 euron luokkaa, mutta syödä ja asua on saanut ilmaiseksi eikä rahalle ole ollut houkutus. Joku on ollut jopa iloinen kotiin tultuaan: ”Olin niin iloinen, että tunsin ihteni suorastaan rikkaaksi!” Vuoden 1962 metsäalan työehtosopimuksessa määriteltiin ensimmäisen kerran myös kämpäemäntien palkat, mikä oli suuri edistysaskel, mutta se tuli aivan liian myöhään, sillä kämpät emäntineen ja jatkineen olivat katoava luonnonvara ja 1970-luvulle tultaessa ne siirtyivät romantiikkaa tihkuviksi muistoiksi.

Emäntiä kohdeltiin kämpällä hyvin. Tietysti on voinut olla jokunen harva poikkeus, mutta kyllä he ovat rauhan saaneet arvokkaassa työssään. Sanallista vitsailua he saivat kyllä kuulla, mutta suurin osa heistä oli sen verran reippaita tyttöjä, että jos joku meni liian pitkälle sanailussaan, niin hän sai kyllä kuulla kunniansa ja poistui joutuin takavasemmalle posket punottaen.

”Jos meinaat olla kämpällä, niin ole aina äkäisellä päällä, sillä muuten se menee ihan hulinaksi! Kerrallinen emäntä.” Näin on ilmeisesti jo varttuneempi kokki evästännyt seuraajaansa ja hän on saanut kehoitukseensa myös vastauksen, josta saa taas kuvan, että seuraaja on kokkaillut ensimmäisiä keittojaan kämpällä.

”Kyllä juu!”

Veikko Räisänen

**VUOKRATTAVANA EDULLISESTI
PÖLKKY-teatteri, kanttiini ja
kylätalo**

Jokijärven Kyläseura

Puh. 040 823 2489, www.jokijarvi.com

Erämaan rauhaa HOSSAN JA KYLMÄLUOMAN RETKEILYKESKUKSET

PALVELUT

- Leirintäalueet
- Mökit
- Erämökit Hossassa ja Kylmäluomalla
- Lounasravintolat anniskeluoikeuksin
- Kahvila – kioskit
- Kokoustilat
- Retkeily-, kalastus- ja metsästysmahdollisuudet (myös opastettuina)
- Hiihtoladut / monitoimiuraut
- Moottorikelkkaurat
- Veneiden, kanoottien, läskipyörrien ja sup-lautojen vuokraus
- Ohjelmapalvelut

HOSSA KYLMÄLUOMA

Erästäjän elämykset tarjoaa:
HOSSA Experience KL Oy

HOSSA
Jatkonsalmentie 6
89920 RUHTINANSALMI
Tel. +358 (0)50 384 4692
hossa@retkeilykeskus.fi

KYLMÄLUOMA
Pajuluomantie 20
93540 TYRÖVAARA
Tel. +358 (0)40 500 3476
kylmaluoma@retkeilykeskus.fi

www.hossa-kylmaluoma.fi

Tyräjärven nuotta- miehet nuotan teossa

Nuottaporukan ”ukot” pohiskeli joutessaan, että pitäskö tehdä uus matalampi nuotta?

Mikäpä siinä. Onko sitä tekijöitä ja mistä rahaa. Meleko pian kuitenkin vakavoijuttiin assien äärreen, ruvettiin asialistaa kokoaamaan tyyliin, mitä mistä milloin ja kenen rahalla.

Taivalkosken kansalaisopisto myönsi meille pyydysrakentajan opintopiirin ja Ari Ahola opettajaksi.

Jokijärven kylätalolta löyty sopiva tila siihen tarkotukseen ja niin alettiin kustannusarviota laatimaan.

No, porukassa oli monet nuotat jo aikaisemmin tehnyt Ari, jonka ammatitaidolla alkoi materiaalmäärät hahmottumaan. Havasta (Liinaa) pitää olla monen kokosta, aina 8 mm–40 mm asti, kohoja, yläpaulaa, alasta, alasen painoja, kivespussitarvikkeita, paulotuslankaa ym. pienempää ”hilipetöörä” (tarviketta). Siitä lasket-

tiin tarvikemäärät, menevit ym. projektiin kuuluvat kustannukset. Pääosin nuottatarvikkeet tilattiin Kivikangas Oy:n tuotevalikoimasta. Raha-anomus lähetettiin liiderille käsiteltäväksi.

Päätös raha-anomuksesta syntyi myönteisenä, niin voitiin tilata materiaalia nuotta varten. Sehän kävi näppärästi. Jo muutaman päivän päästä rekkakuski soitti Ollille, että tilatut tavarat on puolen tunnin päästä kylätalolla. Pikanen käskynjako kuormanpurkuun, niin saatiin tavarat katon alle suojaan ja olihan niitä paketti poikineen.

Sitten se alkoi. Age, Alpo, Ari, Ilpo, Olli, Osmo, Pekka ja Sisko aloittivat valmistusvaiheen.

Paulotettiin havasta yläseen, jatkettiin havasta jamomalla (lankaa pujotamalla havaksen silmästä läpi toisen havaksen silmään välillä kahella sian-silimukalla kiinni ottaen), ompelukoneella ommeltiin

kivespussia, jotka pujotettiin alapaulaan painoksi, köysien leissaamista ja paljon muita pienempiä työvaiheita.

Niin hän siinä kävi että talavi siinä meni, mutta nuotta saatiin valmiiksi toukokuun alakupolella. Elettiin jänniä aikoja miten meidän uusi nuotta käyttäytyy ensivedon aikana. Koeveto tehtiin Tyräjärvessä Kirkkokuusen alle alakukesän aikana. Tekijöillä oli hymy herkässä, kun nuotan perä nostettiin näkyville, apajassa kaiken näköstä kallaa 150 kg enimmäkseen särkeä ja kiiskiä.

Kiitokset mukana eläneille, tarvikkeiden toimittajille, ahkerille ahertajille ja kahvinkeitäjille.

Kiitos kuuluu myös hankkeen rahoittaneelle Koillismaan Leaderille.

Nuotan mitat: pituus yht. 300 m ja korkeus 10 m.

Osmo Räisänen

Alpo paulottaa alasta

Sisko ompelee, Ilpo ja Pekka pujottaa kivespusseja alaseen

Nuotan perän havaksen leikkaus

Saijan Lomakartano
Päätalon maisemissa

Majoitu

hirsihuoneistossa, -mökissä tai lasikattoisessa revontulikodassa kauniin Jokijärven rannalla.

Ruokaile

Kokkimme valmistavat herkullista lähiruokaa. Tilauksesta. Ympäri vuoden.

Vuokraa

kanootit, kajakit, fatbike pyörät sekä SUP-laudat paikan päältä tai netistä saija.fi

Osallistu

luontoaktiviteetteihin, joko opastettuna tai omatoimisesti. Kesällä voit meloa, kalastaa, pyöräillä ja vaeltaa. Talvella järjestämme koiravaljakko- ja moottorikelkkaretkiä sekä opastettuja fatbike-, hiihto- ja lumikenkäretkiä.

Saija Oy Saijantie 8, 93400 Taivalkoski
Puh. 08-847 511, info@saija.fi, www.saija.fi
saijalodge

KOILLISMAAN KUNTONEVA

FYSIOTERAPIA JA HIERONTA
Kauppatie 19-21, Taivalkoski
KUNTOSALI, Ouluntie 1
Puh. 040 931 6167

Meidät löydät Facebookista: Kuntoneva, Taivalkoski

Muotia Laatu Hyvää palvelua

AITOVAATE

Kirkkotie 1, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. (08) 842 620

**Taivalkosken
Leipomo Ky**
☎ (08) 841 049
Veikko Lesonen
040 530 9213

**KULJETUSLIIKE
Tyni Oy**
TAIVALKOSKI
AUTO 0400 232 546
JARMO TYNIN 0400 255 023
TYNIOY@GMAIL.COM
WWW.TYNIOY.FI

Puh. 040 582 7789

Konepajantie 1, 93400 Taivalkoski
Puh. 045 8090 717, lounaskahvilabriima@gmail.com
f Lounaskahvila Briima i lounaskahvilabriima

- Tasokkaat mökit (40 vuodep.)
- Savottamuseo ja uittoperinnettä
- Venevuokraus
- Opaspalvelut
- Luontoretiket kesällä ja talvella
- Muut oheishjelmalvelut (kalastus- ja metsästysluvat)

**Tervetuloa viihtymään,
luonnon ja kulttuurin pariin!**
Jokijärven LOMAT
Simosentie 29, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 0400 225 331
jokijarvenlomat@suomi24.fi
www.jokijarvenlomat.net

Jokijärven rukoushuoneen ja kappeliseurakunnan papit

Ensimmäinen Jokijärven pappi on ollut katekeetta Johan Lithovius (1805–1857), joka saattoi Keisarikunnan senaatin päätöksen, 22.6.1843, jälkeen pitää pikaisesti Hiltukankaalle rakennetussa 10x10 m kirkkahuoneessa jo lokakuussa samana vuonna jumalanpalveluksen. Hän on ollut viinaanmenevyydestään huolimatta erittäin tarmokas töissään. Lithovius on lähtenyt Jokijärveltä 1850-luvun alkupuolella ja hänen seuraajakseen on tullut loppuvuodeksi jokijärveläisten paimeneksi Oulussa 1814 syntynyt pappi August Kranck. Kranck on kuollut Oulussa 1871.

Kranckin jälkeen on virkaa hoitanut Haapajärvellä 1817 syntynyt Johan Bäckwall, joka on siirtynyt 1853 toimittamaan Oulun Wiikko-Sanomia. Bäckwall on kuollut Oulussa 1883. Saman vuoden lopulla on uusi pappi tullut ihan Helsingistä asti ja hän on ollut nimeltään Carl Otto Tenl'en (1815–1890) ja hän on viihtynyt selkosilamme vuoden 1858 helmikuulle.

Tenl'enin jälkeen papiksi on tullut puolankalaissyntyinen Nils Fellman. Hän on ollut pappissukua ja naimaton. Vuonna 1807 syntynyt Fellman on viettänyt jonkinlaista erilaista elämää, sillä Jokijärvi on ollut jo hänen 25. virkapaikkansa ja kaksi tuli vielä tämän jälkeen lisää. Hänen viimeinen virkapaikkansa on ollut Haapajärvi, josta hänet on erotettu tammihelmikuun vaihteessa 1864 ja hän on kuollut jo saman kuun 2. päivä Oulussa.

Hän on viihtynyt Jokijärvellä ilmeisen hyvin, sillä hän on ollut täällä kappalaisena 1858–1862. Viihtymiseen on ilmeisesti ollut syynä, sillä eräänä sunnuntaina hän oli ilmoittanut kirkkoväelle jo etukäteen, että seuraavana pyhäpäivänä ei pidetä kirkonmenoja, koska hänellä on muuta, tärkeämpää tekemistä. Kirkkoväelle peruuntumisen syy on ollut varmaan oikein hyvin tiedossa, kuin myös erään iloisen pannun keittoaikakin.

Tämän jälkeen Jokijärvellä alkoi yhdentoista vuoden papiton aika, kun ketään ei kiinnostanut hakea virkaa selkoselta. Syitä oli varmaan useita: huono palkka, huonot otot ja kylmä asunto sekä kylällä voimakkaasti kasvanut laestadiolainen herätysliike, joka kiinnosti sanankuulijoita paremmin.

Jokijärven nokkamies oli tuona aikana, ja myöhemminkin, Antti Päätalo-Mäkelä (1842–1926), joka toimi tuolloin luvan saaneena saarnamiehenä kirkossa ja sai pitää siellä jumalanpalveluksia 1865 alkaen. Hän on ollut tietojen mukaan jo nuorena uskovainen ja hyvä saarnamies. Antti Päätalo-Mäkelästä on tullut myös ensimmäinen ja ainoa Jokijärven ”kunnanjohtaja” vuoden 1865 kunnallislain perusteella, kun hänet on valittu Hiltusessa pidetyssä kuntakokouksessa huhtikuussa 1868 Jokijärven kunnanesimieheksi.

Hänet on ollut myös ”elävä” yhteys Posiolla syntyneeseen kuuluisaan laestadiolaiseen saarnamieheen Juho Takkiseen (1838–1892) ja Päätalon

ikätoveriin, joka mainitsee hänet kirjeissään Amerikasta uskonveljilleen Suomeen: ”Olkaa tekin yhtä vahvoja uskossanne kuin on Antti Matinpoika Päätalo Jokijärveltä. Hän saarnaa teille kahtesta viinapuusta, jotka molemmat ovat petollisia. On olemassa vain yksi elämän puu ja se on elävä usko Jeesuksessa Kristuksessa.”

Jokijärven papin virkaa haettiin viimein vuonna 1875, kun kappalaiseksi Jokijärvi sai harmaantuneeseen kirkkoonsa Uusikaarlepyyssä 1844 syntyneen Alfred Elieser Backmanin. Hän viihtyi Jokijärvellä vain vuoden 1876 alkuun jolloin hän siirtyi Kuusamon vt. kirkkoherraksi. Kuusamon lumetkin Alfred on karistellut kengistään pian ja siirtynyt jo samana vuonna Amerikan Michiganiin ja siellä Calumet kaupunkiin ja on ollut siirtolaisten ensimmäinen pappi vuoteen 1878. Varmaankin paljon elämyksiä maailmalla kokenut pappi on kuollut 1909.

Viimeinen Jokijärvellä fyysisesti papintointia harjoittanut on ollut 26-vuotias, Kuolajärvellä (Salla) 5. marraskuuta 1850 syntynyt Herman Hannula. Syntyperältään hän on ollut ehkäpä ”alhaisin” Jokijärven papeista, sillä hänen isänsä on ollut itsellinen Jaakko Hannula ja äiti Maria Pehrintytär Tervo. Vanhemmat ovat olleet ilmeisesti kohtuullisen hyvin toimeentulevia, koska opiskelurahat ovat löytäneet omista varoista. Hän on valmistunut papiksi 30. elokuuta 1876 ja nimitetty tämän jälkeen Jokijärvelle. Hän on kui-

tenkin liuenut Jokijärven tuolloisista melskeistä äkisti ja nimitetty jo 3. marraskuuta Kemin maaseurakunnan kirkkoherran apulaiseksi. Hänen aikansa maanpäällä on aherruksesta huolimatta ollut lyhyt, sillä nuori hengenmies on kuollut Kemissä uuden vuodenpäivänä 1880 vain 29-vuotiaana. Kovin ovat tutkimattomat Herran tiet.

Gustaf Edvard Nyman on ollut Jokijärven rukoushuonekunnan seitsemäs ja samalla viimeinen pappi, tai virkaatekevä kappalainen (=kappelin tai sivukirkon pappi), niin kuin kirkon protokolla kertoo. Hän oli syntynyt Rovaniemellä 9. helmikuuta 1848 maanmittaaja Anders Gustaf Nymanin ja Fredrika Sofia Rechartin lapsena ja kuollut Suomussalmella 30. maaliskuuta 1892 ja on haudattu Suomussalmen vanhalle hautausmaalle Kirkkosaaressa ja sen rantaharjulle.

Hänet vihittiin papiksi 7. syyskuuta 1874 ja määrättiin Kuopion kirkkoherran apulaiseksi. Sen jälkeen Nyman on ollut 22.7.1875 alkaen Paltamon kirkkoherran apulainen. Jokijärvelle hänet on valittu vt. kappalaiseksi 22. marraskuuta 1878, jolloin Jokijärvellä ei enää ilman kupolia, vuorauslautoja ja maalia ollut kirkkoa ollut, vaan se oli jo purettu ja kuljetettu hevoskyydillä vuotta aiemmin Annanpalmäelle nykyisen kirkon paikalle.

Taivalkosken seurakunnan vt. kappalaiseksi hänet on valittu 27.3.1879 ja kappalaiseksi 17. maaliskuuta 1880. Suomussal-

MONIPUOLINEN TEKNIIKAN TAITAJA

- Kylmäkonetyöt
- Sähkö- ja automaatiotyöt
- Maa- ja ilmalämpöpumppujen huollot
- Ilmalämpöpumput asennettuna

**SÄHKÖLAITEHUOLTO
KIVELÄ**

Posiontie 48 B, 93400 TAIVALKOSKI

☎ 0400 283 405

hannu@sahkokivela.fi www.sahkokivela.fi

ULKOREMONTIT SISÄREMONTIT UUDIS- RAKENTAMINEN

Pienet ja isot työt

Ota yhteyttä
040 965 0056

KARJALAINEN OY

Kyösti 040 965 0056

Lasse 0400 328 925

rmpkarjalainen@gmail.com

Jokijärven
kappeliseurakunnan
viimeinen pappi
Gustaf Edvard Nyman
1848–1892

melle Nyman on nimitetty 6. marraskuuta 1884 pitäjänapulaiseksi (vakainainen, virassa oleva pappi). Taivalkoskelta Nyman on muuttanut perheineen 10. tammikuuta 1885 mukanaan vaimo ja neljä lasta, joista nuorimmainen on ollut Pesiölän pappilassa 23. tammikuuta 1884 syntynyt Gustaf Eino Nyman, myöhempi Kustaa Eino Railo.

Nymanin virka-aika Jokijärvellä jäi hyvin vähäiseksi kirkon siirron takia ja ”uudella” kirkollakin hän hoiti aluksi virkaansa kuuluvat tehtävät Pudasjärveltä pitäen, koska Taivalkosken kylässä ei ollut hänelle mistä antaa kunnollista virka-asuntoa, ennen kuin Pesiölän pappila oli remontoitu asuttavaan kuntoon. Tästä huolimatta Nymanin aikana seurakuntaelämä on ottanut köyhyydestä huolimatta hiljalleen askeleita eteenpäin, sillä tuolloin suoritettussa kirkonseudun maanmittauksessa maanmittari on mitannut Kaakkurivaarasta 5625 neliösylän (syla=1,78 m=liki 1,8 ha) alueen hautausmaaksi. Tarvittavat aitatarvikkeet on lahjoittanut sahapomo John Norblad, joka antoi myös kirkon rakennukseen tarvittavat puut ja myös ruokaa työmiehille. Lieneekö omatunto kolkahdellut rinnassa kirkon siirtoasian tähden.

Nymanin esimies Suomussalmella on ollut tunnetun pappissuvun edustaja rovasti August Benjamin Calamnius, eli Ilmari Kianon isä. Isä-Kianto asui perheineen Suomussalmella isossa pappilassa Karhulanvaarassa, kun taas apulaispappi Nyman, vaimo

Anna ja lopulta seitsemänlasta pikkupappilassa Suomussalmen kirkonkylän laidalla kehnolla palkalla kituen. Rovastiin nähden hänen palkkansa on ollut ehkä noin kymmenesosa.

Vuoden 1892 maaliskuun alussa toimeentulohuolien rasittama ja muutoin raihnainen Nyman kävi hautausmatkalla renkinsä kuljettamassa hevoskyydissä Kiantajärven Kirkkosaaressa kylmässä maaliskuun viimatuiskussa ja suoritti hautaan siunauksen lämmittämättömässä kirkossa. Tämän jälkeen hänen olonsa on huonontunut nopeasti ja hän on joutunut vuoteenomaksi. Yhä heikommaksi käynyt sairasta on huolettanut kovasti perheen tuleva toimeentulo ja lasten koulunkäynti, koska häneltä ei mitään maallista jäisi.

Vaimo on lohdutellut häntä suuremasta tulevasta, ja sanonut, että hänen sukunsa kyllä huolehtisi heistä lasten koulutusta myöten. Sairas on voinut ymmärtää, että hänen poismentonsa onkin ehkä siunaus ja kaikki järjestyykin parhain päin ja näin hän on saanut sielullensa rauhan maallisuudesta. Anna-vaimo, joka oli syntynyt Kempeleessä sa-

mana vuonna kuin miehensäkin, oli 1824 Raahessa syntynyt rovasti Reinhold Helanderin ja Sofia Iisakin tytären toinen lapsi.

Gustaf Edvard Nyman veti viimeisen henkäyksensä 44-vuotiaana Suomussalmen pikkupappilassa keskiviikkona 30. maaliskuuta 1892. Hänen vaimonsa eli vuoteen 1924 ja saavutti tuolloin kunnioitettavan 76-vuoden iän. Heidän neljäs lapsensa, Pesiölän Pappilassa syntynyt Kustaa Eino Nyman, saavutti Eino Railo-nimisenä voi sanoa kaiken: Hänestä tuli tunnettu lehtimies ja kirjailija, hän kuului Helsingin kaupunginvaltuustoon ja hän oli myös kustannusosakeyhtiö Kirjan toimitusjohtaja, joka myöhemmin fuusioitiin Ota-vaan. Hänen kavereihinsa on lukeutunut myös Juhon Kusti Paasikivi, jota hän on onnitellut 27. marraskuuta 1920 sähkösanomalla Juhon 50-vuotispäivänään näin: ”Suuren isänmaallisen kutsumuksen täyttäjälle olkoon Sallimus suopea.”

Ja niinhän se taisi loppujen lopuksi olla myös jokijärveläisille ja heidän papeilleen.

- Matkahuollon pakettipiste
- On-Line Veikkaus
- Tenon luonnon kylmäsavuporo

- KAHVIO
- MYYMÄLÄ

Tarkista
aukioloajat
Facebookista

TB-JAKELU KOILLISTIE KY

KUUSAMONTIE 10, 93400 TAIVALKOSKI

Puh. 050 338 2230, taivalkoski@huoltoasemat.teboil.fi

Paikallista kiinteistönvälityksen osaamista

TUNTURI LKV

Kumpuniementie 12, 93440 LOUKUSA, www.tunturilkv.com

Kastanja Sankala, LKV, LVV
Puh. 040 706 0282
kastanja@tunturilkv.com

Sari Käsmä, FM, LKV, Kaupanvahvistaja
Puh. 040 670 9766
sari.kasma@tunturilkv.com

Mika Käsmä, Metsätalousteknikko
Puh. 0400 390 016
mika.kasma@tunturilkv.com

KONEHUOLLOT JA -REMONTIT

moottorisahat, ruohonleikkurit, moottorikelkat, mönkijät, pyörät, autot, ajoneuvolämmittimet, maatalous- ja raskaskoneet

MYÖS
VARAOSAT,
ÖLJYT SEKÄ
BRP-TESTERI

KONEHUOLTO KAARRE OY

Haaranientie 14, 93400 TAIVALKOSKI

Puh. 045 7836 5995, 040 541 5702

www.konehuoltokaarre.fi

**Ilmastointipalvelut, nuohouspalvelut,
savuhormien korjaus**

Nuohous & ilmastointi
KARJALAINEN

Puh. 040 825 9465

nuohouskarjalainen.fi

Taivalkosken jätehuolto ja hinaus palvelut

Kaikan Kuljetus Oy

Lohitie 26, 93400 TAIVALKOSKI, Kai Schroderus

Puh. 0400 261 471

kai.schroderus@taivjate.fi

- VARAOSAT
- HUOLLOT
- ÖLJYT
- TARVIKKEET
- KORJAUKSET
- RENKAAT

Autotarvike K&J

Talonpojantie 2, TAIVALKOSKI • Puh. 040 731 6352

**Puunkorjuupalvelut • Voimalinjarakennus
Lavettikuljetukset • Kaivin- ja telakoneet**

HEAVY RAKENNE OY

Metsäkyläntie 39 C
93400 TAIVALKOSKI

heavyrakenneoy@luukku.com

Puh. 040 585 4935 Kari
040 735 9247 Antti

Ritva Räisäsen koulumuistoja

Ritva on syntynyt Tyrämäen Kalastajassa Eino ja Aune Räisäsen tyttönä vuonna 1940. Kun koulunkäyntiaika läheni, oli Kalastajan talossa isä Eino ja Ritvan kolme sisarusta, setä Aaro ja vaimonsa Lyyti sekä Eino ja Aaron vanhemmat Juho Pekka ja Briitta. Ritva muisteli miten Peltolassa pidettiin silloin vuonna 1946 kiertokoulua ja kuusivuotiaana hänkin sai mennä sinne. Koulupäivien kolmen viikon ajaksi penkkilavihtat nostettiin seinustoilta pirtin keskelle, johon koulukkaat istuivat. Ritva oli saanut aapisen, kynän ja vihkon, johon sängyn kannen päällä ähersivät annettuja tehtäviä. Numero yhdeksän onnistui ihan hyvin kun piirsi suoran viivan kuin kepin ja päähän lisäsi pyöreän renkaan.

Kiertokoulu jäi ja siirtyminen supistetun kansakouluun jatkui seuraavana syksynä Juusolan puoliksi jaetussa pirtissä ja opettajana oli Eeva Hoikkala. Tyrämäen supistetun kansakoulun 1. vuosiluokalle Ritva otettiin 15.8.1947 ja syysluku-kausi päättyi 5.10.1947 kestäen 9 viikkoa. Kevätluku-kausi, 9 viikkoa oli päättynyt 15.6.1948. Toinen luokka oli myös 18-viikkoinen. Kolmas ja myöhemmät luokat seitsemänteen asti kestivät koko syys- ja kevätkauden.

Juusolassa ollessa ehittiin koulutuntien välissä käydä laskemassa mäkeä Rasinrinteessä, jonkinmoisia suksia oli kaikilla lapsilla, olihan se helpoin tapa liikkua kylällä.

Koululaisia oli kauempaakin ja he majoituivat Tyrämäen taloissa käyden kotonaan viikonlopun tai lomien aikana. Koulua oli myös lauantaisin, joten kelirikkojen aikana ei kotiin aina päässyt. Kunta maksoi korvausta koululaisia majoittaneeseen taloon.

Ritva kävi kaikki seitsemän vuotta Juusolassa koulua ja omat leivät ja maitopullo kulkivat mukana. Hänen aikanaan alkoi lämpimän keittoruuan jako ja ensimmäisenä keittäjänä oli Reeta. Kalastajassa hän laittoi ruuan ja ruokatunnilla mentiin sinne syömään. Pötkelöön siirryttiin seuraavaksi syömään ja ruuan keitteli Mirja ja Välitaloon siirryttiin syömään kun keittäjänä oli Vilma. Ritva muisteli miten hän sai maistaa ensikerran hernekeittoa, eikä se herkkua kyllä silloin ollut. Hyvältä maistui kuitenkin makaronivelli, maitojauhovelletti ja perunakeitto, joskus saatiin myös lihakeittoa.

Opettajinaan olivat Eeva Hoikkala, Saimi Salmela-Tervonen, Briitta Hyttinen-Määttä, Kerttu Lamminmäki, Anna-Liisa Tuomisalo ja Helli Penttilä. Helli tunnettiin myöhemmin Schlotthauerina ja hän oli pidetty pitkäaikainen opettaja Tyrämaellä ja Jokijärvellä.

Ritvan seitsemän vuoden koulu jatkui vielä kolmen kuukauden jatkokouluna kirkolla ja asuntolassa asuen. Käytännön oppimiseen painotetussa koulussa hän sai oppia tärkeitä käsi-työtaitoja mm. revinäistöissä, joita on saatu ihailla myöhemmin niin näyttelyissä kuin Ylipirtin pöydilläkin. Kudotut vauvanvaatteet sopivat aikoinaan hänen pojalleen Arille. Leningit ja kirjaillut tyynynliinatkin ehdittiin valmistaa 450 tunnin pituisen koulun aikana ja jatkokoulu päättyi 11.6.1955.

Raija Karjalainen

Koulukuvien seurassa

Mikä on uluputuspytinki?

Isäni Jalo ja hänen leikkikaverinsa kuulivat tämän kummallisen sanan Jokijärven ympärillä 1920-luvun puolenvälin paikkeilla. Selvisihän se kuitenkin kun vanhemmat rupesivat puhumaan että lapset pitää lähettää Hilturannalle rakennettavaan kouluun. Että koulusta ne vanhemmat puhuivat. Ei tainneet Päävaaran lapset tajuta että vanhempien mielestä se oli ajan tuhlauksia, että istutaan oppimaan lukemista jos laskutaitoaakin. Lapsista se kuulosti jännältä asialta, pääsis kavereitten kanssa yhdessä kulkemaan kouluun ja oppimaan uusia asioita. Nyt pitäisi kulkea veneellä jos hiihtäenkin Jokijärven yli Mannilaan ja siitä maita myöten Hilturannalle kouluun.

Vuoden 1928 syksyllä alkoi kouluopetus Hilturannan koulurakennuksessa ja sitä jatkui seuraavat 70 vuotta vuoteen 1998 saakka. Silloin oppilaiden vähenemisen myötä kunnan muitakin kouluja lakkautettiin, niin Jokijärvenkin koulu ja lapset siirtyivät Huttuun kouluun. Tällainen ajanjakso on tallentamisen arvoinen ja ryhdyimme etsimään kaikki löydettävissä olevat luokkakuvat ja niihin myös oppilaiden ja opettajien nimet. Tyrämäen koulukuvat tallennettiin ja nimettiin yhtäaikaa Jokijärven kuvien kera.

Kuvat nimineen ovat nyt koulunäyttelyhuoneen sei-

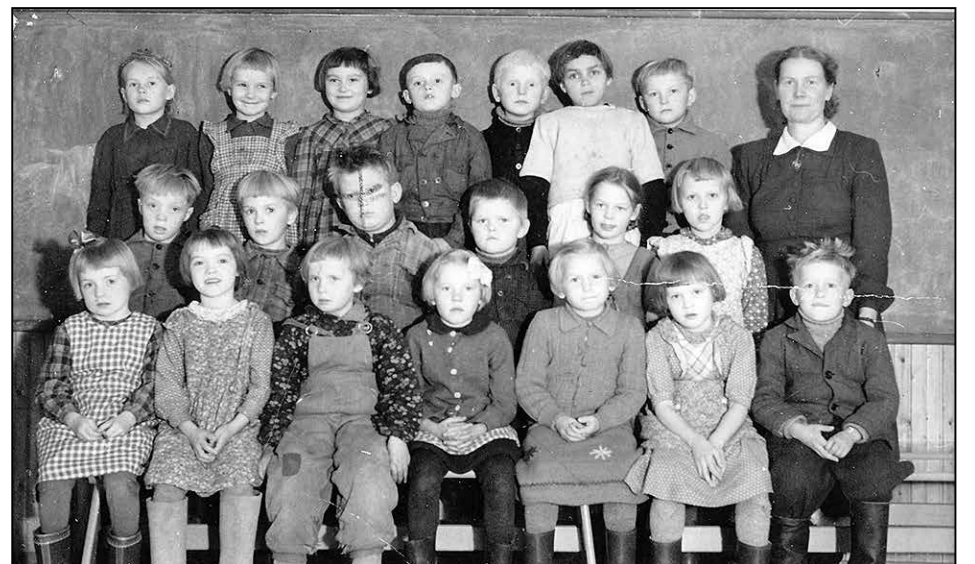
nillä ja kansioissa tallessa, joskin työ jatkuu edelleen. Jatkuvasti pulpahtaa jokin uusi luokkakuva ja siihen nimien etsiminen. Nimien löytäminen alkaa olla haasteellista koska ensimmäistenkin kuvien ottamisesta on jo yli 90 vuotta. Vanhojen lehtien arkistoista on onneksi löytynyt moneen kuvaan nimet.

Kesän 2024 teatteriesitykset olivat käynnissä ja kanttiinissa myytiin ennen

esitystä vauhdilla kahvia jos jäätelöäkin. Väkeä oli myös tutustumassa kylätalon näyttelyihin kun minun käskettiin kanttiinissa kuivaamaan käteni ja kiiruhtamaan näyttelyvierasta tapaamaan. Enpä tiennyt muuta kuin että minua kysyttiin ja kylätalon portaille saapuessani tapasinkin Tyrämäen koulun entisen opettajan Pekka Portaankorvan. Hän kertoi olleensa Tyrämäen kansa-

koulun opettajana vuosina 1976–77. Silloin oli otettu myös luokkakuva mutta sitä hän ei näyttelystä löytynyt etsimisestä huolimatta.

Kerroinkin että meillä on paraikaa kadonneitten kuvien metsästä käynnissä ja kaikki löytyneet kuvat otamme ilomielin vastaan. Saimmekin häneltä myöhemmin kuvan ja sen nimien tulkkina olikin sitten hänen entinen oppilaansa Pekka Turpeinen.

Koulukuljetuksia Jokijärvellä 1960–1970 luvulla

Jokijärven ympärille muodostunutta asutusta on Väliperällä, Kauhaperällä, Murhiperällä, Päävaaralla, Alakylällä, Simosenrannalla ja Hilturannalla. Koulu sijaitsi Hilturannalla, joten Romppaisensalmen ylitys lisäsi vielä haastetta koulussa kulkemiseen. Asuntolassa asuivat pitkän koulumatkan päästä kulijat, sekä jotkut huonon kulun aikaan. Asuntola lopetettiin vuonna 1965.

Syksyllä 1964 olimme juuri muuttaneet Ylisimosesta lähelle rakennettuun omaan kotiin. Vanhempi veljeni lähti sinä syksynä kouluun. Koulukuljetusta ei silloin vielä ollut. Joskus saattoi päästä veneen kyydissä kouluun. Tietä pitkin matkaa kouluun oli melkein viisi kilometriä. Romppaisensalmessa ei vielä silloin ollut siltaa, joten lossi kuljetti salmen yli. Pyörällä kouluun mennessä saattoi lossin lähtöä joutua odottamaan pitkään, kun lossi ei tahtonut lähteä viemään yhtä pyöräilijää, vaan odotti, että tulisi autoja, mutta eihän niitä autoja

siihen aikaan kovin usein kulkenut. Saattoi myöhästyä jopa koulusta sen takia. Talvella veljeni kulki kouluun hiihtämällä, matkaa silloin tuli noin kaksi kilometriä. Suksilla laskeutui kotoa järvelle hevostielle, jota pitkin hiihti koululle. Äiti saatteli häntä usein aamulla pimeällä hiihtäen ja latua tehden järvelle. Joskus saattoi päästä Alakylän hevosenreen kyytiin.

Minäkin pääsin käymään koululla joulujuhlissa, ennen varsinaista koulun aloitusta. Veljeni kanssa hiihimme aamulla talvipimeällä koululle. Joulujuhlan päätyttyä lähdimme takaisin kotiin hiihtämään, mutta pysähdyimme Kestilän kaupalle. Veljeni kävi ostamassa jotain karkkia tai ostiko Jet-purkkaa, jossa oli lentokonekeräilykortteja. Minä sain odotella ulkona pakkasessa, kun veljeni ei halunnut, että tulen sisälle kauppaan. Asiakkaita kaupassa näytti silloin olevan melko paljon, koulun loputtua tulivat kauppaan ostoksilla.

Koulukuljetukset alkoivat vuonna 1966, jolloin minä lähdin kouluun. Syksyllä, niin kauan kuin järvi oli sula, kuljetettiin koululaiset veneellä kouluun. Sulo Sorosella oli iso moottorivene, johon mahtui kymmenkunta koululaista kyytiin. Sulo lähti aamulla veneellä hakemaan ensin Alakylältä koululaisia, sitten haki meidät Simosesta ja vielä Hoikkalan rannasta Päävaaran koululaiset kyytiin. Sitten vene suuntasi täydessä lastissaan Villinsaaren rannan ja Mannisenniemen ohi kohti Hiltuniemen rantaa. Sieltä kävelimme Hiltusten talojen pihojen poikki koululle. Kestilässä kaupan pito oli jo silloin loppunut. Kaupan rakennus oli kuitenkin vielä paikoillaan ja siihen oli tullut vuokralaisiksi mustilaisia asumaan, niitä vähän pelkäsimme juostessa kaupan ohi kouluun.

Monenlaista ilmaa sattui järvellä olemaan syksyisin, kun veneellä kouluun kuljettiin. Järvellä saattoi olla vaahtopäiset korkeat aallot tai vettä satoi kaatamalla,

mutta kouluun vaan mentiin. Olihan meillä oranssin väriset styroksiset pelastusrenkaat kaulassa ja iso muovinen pressu vedettiin suojaksi, ettei kastuttu. Sulo oli taitava kuljettaja, osasi luovia veneen kulkua aalloissa niin, ettei mitään pahempaa sattunut. Jos järvellä oli oikein kova myrsky, niin isä tuli meitä iltapäivällä hakemaan mopedilla koulusta kotiin.

Talven tullen, kun järvi jäättyi, alkoi autokuljetus. Kauko Räisänen Tyräväaralta ajoi autollaan koululaisia. Autoon mahtui liki kymmenkunta istumaan sylkkäin. Kauko halusi jättää meidät ja Heiskasen koululaiset molempien pyssäkkien puoleen väliin, ettei tarvinnut auton pysähtyä kahteen kertaan, kävi vain auton kääntämässä Simosentien päässä.

Talvella kuljettiin paljon hiihtämällä kouluun. Matkaa oli noin kaksi kilometriä yhteen suuntaan. Hiihtolatu tehtiin metsän poikki, Saijan aution peltojen sivu järven rantaan, sieltä järven yli kohti Hil-

Sulo Soronen

tusta Kestilän rantaan. Järvellä latu oli usein tukossa, joten latu piti viitottaa, jotta näki hiihtää aina samaa jälkeä pitkin. Hiihtolatuja risteili järvellä useita eri suunnista. Koululaisia hiihti Hoikkalasta, Kauhaperältä, Kallioniemestä, Lahtelasta talvisin järven poikki kouluun. Olihan se paljon lyhyempi matka kouluun hiihtämällä, kuin kiertämällä tien kautta. Kouluauto kulki kuitenkin, kuljettain kauempaa ja pienempiä koululaisia. Keväällä hankikelillä oli lysti lasketella järveä pitkin

suksilla kouluun ja koulusta kotia. Joskus oli niin kova hankikeli, että pääsi pyörällä järveä pitkin menemään kouluun ja takaisin kotia.

Syksyllä 1971 alkoi linja-auto kulkemaan Simosessa. Koululaiset pääsivät aamulla linja-auton kyydissä kouluun ja taksi kuljetti iltapäivällä koulun päätyttyä kotiin. Olihan se hienoa päästä ”Onnikan” kyytiin ja kylälle kouluun.

Hannele Kortetjärvi
(os. Karjalainen)

Paavo muistelee

”Enpä ole koskaan nähnyt poikalapsella noin puhdaita käsiä”. Näin ihmetteli sairaanhoitaja tarkistaessaan koulupoika Antti Paavalin käsiä Juusolan pirtin koululuokassa noin vuonna 1946. Kyllä koulupojatkin tiesivät että muikun perkuussa kädet puhdistuvat, mutta tiesiköhän sairaanhoitaja. Pikkupoikienkin oli mentävä aamuaikaisella, ennen koulua perkkamaan muikkuja. Syksyn saalis oli saatava suolattua, mäti puhdistettua ja kaikki ylimääräinen myytäväksi. Nyt puhutaan lähiruusta mutta 1950-luvulle saakka ruoka oli todella otettava läheltä, järvestä, metsästä ja pellostä.

Antti Paavali Moilanen syntyi vuonna 1934. Paavoksi kutsuttu poika kasvoi Tyrämäen Moilasessa ja on nyt, vuonna 2025 Tyrämäen kylän iäkkäin asukas. Äitinsä oli Lyyti, isänsä Antti ja sisaruksia Anni, Martta, Raili, Iikka ja Kaarlo. Ikänsä tällä kylällä asuneena hän on saanut nähdä valtavan muutoksen ajan, puuttees-

ta kylläisyyteen, sodan tuoman tuskan ja työn tekemisen meiningin, rakentamisen ja väestönlisäyksen kylällään. Toki tilanne on jo kääntynyt toisinkin päin, väki vähenee ja lähiruuat ostetaan Sorosen tai kirkonkylän kaupoista tai Kuusamon kaupungista jonne on matkaa vajaa 80 km.

Koulunkäynnin hän aloitteli Jokijärvellä mutta totesi että kotikylällä selviää paremmin työtä tehden, vaikka pöllin parkkuussa Murhiperässä. Sinne tuli kuitenkin määräys 12-vuotiaalle Paavolle saapua kiertokouluun Peltolaan, jonne hän lähtikin. Myöhemmin koulu muutti Juusolaan ja 16-vuotiaana hän olikin oppivelvollisuutensa suorittanut eikä kuudetta luokkaa tarvinnut käydä. Kirjoittamista hän harjoitteli ainakin kolmen viikon verran kotonaan opettajansa kehoituksesta. Käsiala saikin jo kiitosta opettajalta, mutta nyt Paavo toteaa että on taito pääsyt vähän rapistumaan. Arestissakin vilkkaat po-

jat, Paavokin, joutuivat istumaan perjantaisin. Onneksi Juusolan talossa oli aina silloin leipomispäivä ja väliseinän takaa kysyttiinkin että maistuisiko uunituore leipä arestilaisille. Kyllähän se maistui kasvaville pojille ja valvova opettajakin sai osansa.

Juusolan pirtti oli jaettu kahtia, toinen puoli talon käyttöön ja toinen koulua varten. Kahdenistuttavissa pulpeteissa opiskeltiin ja Paavon vieressä istui Pöckelön Laura. Koululaisia oli toistakymmentä, joten kyllä leikki- ja pelikavereita aina löytyi. Pelattiin pesäpalloa ja lentopalloa tai oltiin piilosilla aina kun työkomennuksilta joudettiin.

Kesän raskain tehtävä lienee konnun keruu lehmille ja hevosille. Kerppujen taittelu, heinäniitto ja korjuu, sitten ohran, ruikiin ja vehnän puiminen. 1930-luvuilla käytiin vielä vesimyllyillä viljaa jauhatamassa, sittemmin kirkonkylällä. Kaupasta täytyi toki sokeri, suola jos kahvikin ostaa ja lähikauppa

löytyi Pensalan kamarista tai Lehtoniemen kapasta. Sota-aikana puute oli lähes kaikesta, joskin ostokortit takasivat tasapuolisesti kaikille jotain. Mustapörsin kauppa tietysti käytiin ja öiset hevosreissut Perankaan toi ruisjauhoja tarpeeseen. Omista ohrista täytyi luovuttaa osa valtiolle, mutta konstit keksittiin jotta itsellekin jotain jäi. Kauppa-asiat hoituivat myös Osuuskaupan myymälässä joka rakennettiin Tyrämälle vuonna 1961, kestäen vuoteen 1984.

Postiauto toi kirjeet jos lehdetkin Peltolaan, josta ne käytiin hakemassa. Tie kulki silloin kylän korkeimmalta kohdalta tuulimyllyn seudulta alarantaan päin talojen pihojen kautta. Kun myöhemmin uusi tie rakennettiin jäi kylän talot sivuun ja kiperän kelin aikaan auto jäi ”Pilistäjän” mäen päälle ja postipoika sai juosten tuoda postit Peltolaan. Auto jatkoi sitten matkaa uutta tietä pitkin. Postin hakijoita oli paljon kun kylän kaikista taloista tultiin kysymään

jotta tuliko meille postia.

Ennen sotia kylältä löytyivät Lehtoniemi, Pöckelö, Kanerva, Kantoniemi, Juusola, Kalastaja, Peltola, Ylipirtti, Välitälo, Moilanen, Pensala, Soronen ja Rantala. Sodan jälkeen rakennettiin Tuomela, Tupala, Rinne, Puistola, Hakala, Aho, Marttila, Kujala, Aalen ja Veikon talot sekä Alanko. Koulupiiriin kuuluivat myös Askan, Korvanniemen, Huononniemen ja Hukalan seutujen väki. Enimmillään asukkaita oli 170. Nyt vakituisia asikkaita löytynee noin 60.

Paavon hirsinen koti, Moilanen, on kokenut lyhentämistä ja jakamista useasti. Kamari-pääty siitä vietiin aikoinaan Vierelään ja nyt t e m m i n

Moilasessa on samalla paikalla uudet kaksi kamaria. Vierelässä, muisteli Paavo, oli erikoisuus, mansikapelto. Ihanat maistuvat mansikat siirtyivät pimeän yön tullen pikkukäsien kautta parempiin suihin, eihän sellaisia omien kotien pelloilta löytynyt.

Raija Karjalainen

AUTOJEN HUOLLOT JA KORJAUKSET

AUTOHUOLTO
J. KIVELÄ

Työn
vastaanotto
040 172 7900

Kiskotie 2, 93400 TAIVALKOSKI, Puh. 040 1727 900, autojuki@gmail.com

IT-PALVELUT JA -LAITTEET YRITYKSILLE JA YKSITYISHENKILÖILLE

DataEnter

JATATIE 18, 93600 KUUSAMO, PUH. 08 851 2571
PALVELEMME MA-PE KLO 8.30-16.30

KMarket

OMAN KYLÄN KAUPPA

TAIVALTORI

Talonpoikantie 1, Taivalkoski, puh. 045 848 3755
Palvelemme: Ma-pe 7.30-21, La 8-21, Su 11-21
www.k-ruoka.fi/kauppa/K-market-Taivaltori

HUOLTO JA KORJAUSTYÖT
NYKYAIKAISILLA KORJAUSLAITTEILLA

MAALAUSTYÖT
AMMATTITÄIDÖLLÄ

Huoltaa se!

VAKUUTUSYHTIÖIDEN HYVÄKSYMÄ

AUTOKOLARIKORJAAMO

NYKYAIKAINEN

AUTOKORJAAMO

KoillismaanAutopalvelu

Haaraniementie 1, 93400 TAIVALKOSKI, Puh. 040 632 9641, Jari Huttu 0400 917 425
jari@koillismaanautopalvelu.fi, www.koillismaanautopalvelu.fi

- Elintarvikkeet
- Polttoaineet
- OnLine-veikkaus
- Posti
- Kotiinkuljetus

AVOINNA:

Ma-pe 9.00-18.00

La 9.00-14.00

Su 12.00-14.00

Metsäkyläntie 317 A, 93590 VANHALA Puh. (08) 845 106, 0400 244 184

Tule Metsäbaarin karaokeiltaan laulamaan ja viihtymään lauantai-iltaisoin klo 22-02!

VIDEOTYKKI, ei pääsymaksua

Uusia biisejä:
Elizabeth Taylor, Zombie,
Maitolavan prinsessa,
Kyläbaari, Hei rakas

METSÄKYLÄN

KYLÄKAUPPA

Riitun

Puoti

VOOKRATTAVANA EDULLISESTI
PÖLKKY-TEATTERI, KANTTIINI JA KYLÄTALO

Jokijärven Kyläseura

Puh. 040 823 2489 • www.jokijarvi.com

Uudis- ja korjausrakentaminen

Monipuoliset traktorityöt

Rakennussuunnittelu, lupien hankinta, neuvonta ym.

Talkkaripalvelut

Kiinteistöjen ja asuntojen siivous

Palvelusetelityöt

Pihojen, sadevesi- ja salaojajärjestelmien rakentaminen ja suunnittelu

Koneelliset lumityöt

Ikkunoiden ja ovien myynti- ja asennuspalvelu.

Kaikki työt tehdään kokonaispalveluna laadukkaasti ja ammattitaidolla.

Kilpailukykyiseen hintaan, tuntityönä tai urakalla!

PÄIJÄNNE-OVET

KARELLA

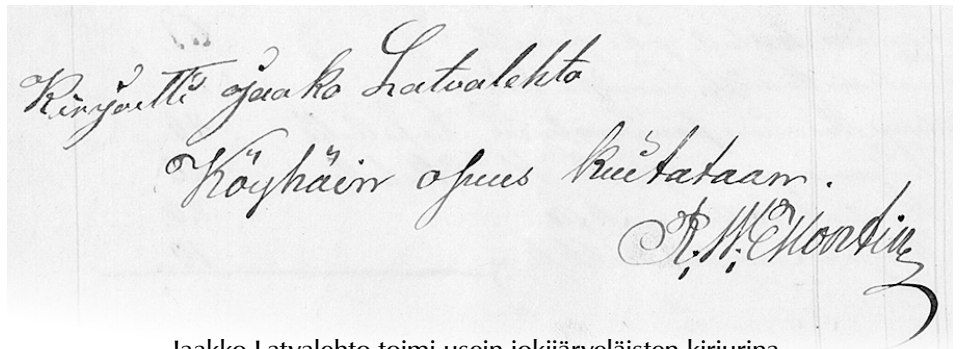
luotettava kumppani

Taivalkoski

Puh. 0400 205 168

seppo1.buller@pp.inet.fi

Jaakko Latvalehto toimi usein jokijärveläisten kirjurina.

Köyhäin osuuden on vuonna 1869 kuitannut
Pudasjärven kirkkoherra Robert Wilhelm Montin.

Perukirjojen selailua

Yksi keino tutustua sukupolvien takaiseen aikaan ovat perukirjat, joita Jokijärveltäkin on säilynyt 1700-luvun puolelta saakka. Tässä keskityn 1800-luvulle ja ennen kaikkea vuosisadan loppupuoliskoon. Se oli aikaa, jolloin monisatavuotinen elämämeno muuttui voimakkaasti. 1880-luvulla vapautunut puukauppa, puun hinnan kohoaminen ja tilattomillekin lisääntyneet ansiomahdollisuudet savotoiden muodossa lisäsivät varallisuutta ja niin ollen ostovoimaa. Vaurastumista lisäsi myös voim hinnan nousu sekä sen myötä lisääntynyt panostus karjanhoitoon. Uudenlaisten työvälineiden lisäksi taloihin on hankittu myös uudenlaisia huonekaluja, kuten tehdasvalmistaisia sohvia ja tuoleja.

Tutkimistani viidestäkymmenestä kolmesta perukirjasta 42 oli talojen isäntiä, emäntiä tai muita osakkaita, kuten isännän veljiä. Loput olivat kruununtorppareita tai mäkitupalaisia. Talokkaista en erotellut perintö- ja kruunutilallisia.

Jokijärveläisten säätyerot ovat olleet pienet, aikanaan paikalla asunutta pappia ja kylän asujaimistossa käväissyttä nimismiestä lukuun ottamatta. Verotalot ovat olleet joko perintö- tai kruununtaloja. Perintötila joutui kruunun haltuun maksamattomien verojen vuoksi, mutta sen saattoi myös lunastaa takaisin perintötilaksi. Molemmat maksoivat samalla tavalla kruununveroja ja perukirjoissa niiden suurin ero on siinä, että kruununtalon varallisuuteen ei laskettu maata eikä rakennuksia, koska asukas ei niitä omistanut. Sen sijaan karja- ja muun irtaimen varallisuuden määrässä kruunun- ja perintötiloilla ei ollut samentavaa eroa.

Talojen tai kylän maalla oli torppia ja mäkitupia, joiden asukkaat suorittivat jonkinlaista vuokraa, yleensä työssä. Vuonna 1883 päättyneen isojaon myötä kylään tuli myös kruununmetsätorppia. Hyvinvoivan torpan ja kituelämää viettävän verotalon varallisuudessakaan ei aina ollut kovin suurta eroa.

Päätoimisia käsityöläisiä ei täkäläisillä sivukylillä ole juuri ollut. Pikku-Hiltulan torpassa – myöhemmin tunnettu Pikkutalon nimellä – vuonna 1894 kuollut Jaakko Väisänen on kuitenkin merkitty arvostaan käsityöläiseksi ja venesepäksi. Mikään tyhjätasku Jaakkokaan ei maattomuudesta huolimatta ole ollut, häneltä on jäänyt muun muassa ”ankkuri värkillä käypä hopia kuorinen taskukello”.

Kulkuneuvoihin on merkitty kolme venettä, sekä veneentekijän peruina 11 veneenlaitaa ja viisi emäpuuta. Ammattinsa jäljeltä häneltä on jäänyt myös ”suutariloota” sekä toinen ”loota, jossa on toista ja molempaa suutari ä räättäli seppä ja nikkari ammattiin kuuluvata tavaraa”. Väisäsellä oli torpassaan jonkin verran rukiin ja ohran viljelyä. Karjan muodostaneet kolme lehmää tekivät kolmannen hänen omaisuutensa arvosta. Väisänen on harjoittanut myös pienimuotoista kauppaa, myyden ainakin pastilleja ja tupakkaa. Kesällä saatua ylimääräistä maitoa on heinä-syyskuussa myyty Hiltulaan puoli kannua (n. 1,2 litraa) päivässä. On vaikea sanoa, onko maito ollut osa Hiltulaan suoritettua torpanvuokraa vai onko se mennyt noihin aikoihin toimintansa aloittaneen Jokijärven yhteismeijerin käyttöön.

Karjassa talon turva

Karja muodosti usein huomattavan osan irtaimesta varallisuudesta. Tutkimissani viidessäkymmenessä kolmessa perukirjassa on karjaa kaikkiaan 273 lehmää sekä lisäksi sonneja ja nuorta karjaa 101 päätä. Nautaeläimiä oli taloissa keskimäärin kahdeksan, torpissa ja mäkituvissa neljä. Hiehojen ja vasikoiden määrästä päätellen lehmien keski-ikä on ollut noin kuusi lypsykautta, eli yli kaksinkertainen nykyiseen lypsykarjaan verrattuna. Suurin lehmäkarja oli 1859 kuolleen Kreetta Mannila-Hoikkalan perukirjan 16 lypsävää. Lisäksi talon karjavarallisuuteen kuului sonni, kaksi vasikkaa, kolme hiehoa, kaksi hevosta, 15 lammasta ja 60 poroa.

424 lammasta jakaantuvat siten, että taloa kohti oli yhdeksän villapäätä, torpissa kolme.

Hevosia on kaikkiaan 64, joista 49 sukupuoli on ilmoitettu. Niistä on ruunia 31, tammoja 13 sekä viisi orittia. Varsoja niistä on vain muutama. Jokijärvi enempää kuin Pohjois-Suomi yleensä ei ole koskaan ollut omavarainen hevosten suhteen, vaan valtaosa niistä on ollut merimaista tuotuja.

Poroja oli vajaalla puolella perukirjoissa, yhteensä 913, keskimäärin 38. Suurimpia poronostajia olivat 1891 kuollut Heikki Huttu, jonka merkki oli leikattu 200 korvapariin sekä 1866 satapäisen karjan omistanut Jaakko Manninen-Hoikkala. Keväällä 1842 kuolleella Paavo Polojärvellä oli 90 poroa. Paavon kotieläimiin kuului myös sika, ainoa 1800-luvulta vastaan tullut lajinsa edustaja.

Kaheksantoist' kuuskytkuus, tuli Suomeen laki uus...

Alkoholin valmistamisen tislamalla on 1700-luvulla näille seuduille levinnyt taito. Allekirjoittaneen aineistossa vanhin viinapannu löytyy vuoden 1790 viimeisenä päivänä kuolleen Henrik Säkkinen eli Tavelan perukirjasta. Viinankeitto oli yksi verotalojen oikeuksista ja vuosittain luvallisesti valmistettavan viinan määrä riippui, kuten monet muutkin asiat, talon manttaaliluvusta. 1800-luvulla kuului "viinapannu hatulla ja kahdella piipulla" useimpien verotalojen esineistöön.

Kotipolito kiellettiin vuonna 1866 ja viinapannut katoavat perukirjoista. Monet niistä varmaan taotiinkin kattiloiksi ja muiksi tarvekaluiksi, mutta joidenkin käyttö jatkui uteliain katseilta suojassa. Kokonaan laki ei pystynyt viinanvalmistusta lopettamaan, kuten ei ole pystynyt vielä tähänkään päivään mennessä.

Toisenlaisten nautintojen pannu oli kuitenkin jo ilmestynyt kupariesineiden luetteloon viinapannujen rinnalle. Kahvi tuli jokijärveläisille tutuksi Ouluun tehtyjen kauppamatkojen myötä ja ensimmäinen kahvipannu löytyy toukokuussa 1841 kuolleen, Tyrämäen Raisäsen asuneen Tuomas Räisäsen omaisuuden joukosta. Virkavalta suhtautui rahvaan kahvinjuontiin kielteisesti, turhana ylellisyytenä ja valtakunnan varojen haaskauksena. Siitä huolimatta – tai ehkä juuri siksi – kahvin käyttö yleistyi ja 1800-luvun lopulla kahvipannu kuului jokaisen talon ja mökin vakiovarusteisiin.

Vuosisadan loppupuolella alkaa talojen esineistöön ilmestyä myös tehdasvalmisteisia työvälineitä. Mo-

ni hevonen sai peltotöissä peräänsä kääntöauran, "nämpiöläisen" jolla maanmuokkaus oli perinteisiä sahroja tehokkaampaa. Ostettujen lisäksi kääntöauroja valmistettiin paljon omissa pajoissakin, kun malli oli kerran saatu. Aivan vuosisadan lopussa kotiutuivat riihenloukkoihin rusamasiineiksi kutsutut, kammesta pyörittämällä toimivat viljanpuhdistuskoneet, jotka korvasivat puusta valmistetut seulat ja pohtimet. Jokijärven Hiltulassa sellainen oli jo vuonna 1892.

Naisten töitä helpottamaan hankittiin ompelukoneita. Hutun talossa oli vuonna 1891 "ompelumasiini". Pikku-Hiltulan torpassa asuneen Anna Väisäsen, aiemmin mainitun Jaakko Väisäsen vaimon vuonna 1892 omistama ompelukone oli merkittävä nykyisinkin tuttu Singer. Vähintään ompelukoneen veroisen helpotuksen naisten töihin toi varmaan separaattori, "sepäraättöri", josta tuli nopeasti talojen vakiokalustoa.

Karhukeihäs oli melko yleinen metsästysväline, samoin erilaiset pyyntiraudat. Jalkajousta ei perukirjoista löytynyt, mutta tuliaseet tulevat esineistöön 1830-luvulta alkaen. Suustaladattavista vanhimmat lienevät olleet pii-, myöhemmät nallilukkoisia. Aivan 1800-luvun lopussa on ehkä hankittu jo takaaladattaviakin.

Aseiden tarkempi laatu ei yleensä käy perukirjoista selville. Yleensä aseiden nimi on vain pyssy. Rihlakko tuo sen verran tarkennusta että aseiden piipussa on ollut tarkkuutta parantavat rihlat.

Syyskuussa 1889 kuollut Juuso Alapirtti oli osakkaana "revooliin" ja lisäksi hänellä oli osuus kahteen pyssyyn. Toinen noista

Separaattori helpotti maidonkäsittelyä ja paransi voion laatua.

suustaruokittavista olikin koitunut Juuson kohtaloksi. Hän oli ollut Tyräjärven takana asettamassa karhulle kivääriansaa, kun ase laukesi ja jalkaan osunut luoti aiheutti kuolemaan johtaneen verenmyrkytyksen.

1833 kuolleen Olli Simosen (Mannisen) perukirjassa on neljä lampua. Vuosisadan loppupuolella lamput yleistyvät, mutta yhdessäkään valaisimen laatu ei käy tarkemmin ilmi. Yleisimmin kyseessä lienee leppalampuksi kutsuttu pienehkö öljylamppu tai pelkkä kynttilälyhty. Toisinaan valaisimeksi merkitty tuiju lienee pieni, usein kotitekoinen öljylamppu, jossa ei ollut lasia liekin suojana.

Seinäkellot yleistyivät 1800-luvun puolivälissä, tullen pian useimpien talouksien esineistöön. Sen sijaan taskukello on ollut aina harvempien omaisuutta. Kesäkuussa 1868 Tyrämäen Sorosessa kuolleella Jaakko Sorosella olleen "hopiaisen plakkarikellon", arvoksi on määritelty kahdeksan markkaa. Vertailun vuoksi kahden seinäkellon yhteiseksi arvoksi on arvioitu viisi markkaa. Miehen päiväpalkka sekalaisissa päivätöissä oli markan parin luokkaa.

Useimmat perukirjat ovat muutamien kirjoitustaitoisten henkilöiden laatimia. Muutamia melko puutteellisellakin kynätaidolla tehtyjä joukkoon kuitenkin mahtuu.

Samanlaiset esineet on eri perukirjoissa "värteerattu" hyvinkin eriarvoisiksi. Varsinaista perintövero ei vielä 1800-luvulla tunnettu, joten sen vuoksi ei ole ollut syytä tahalli-

seen omaisuuden arvon vähättelyyn. Lähinnä muodollisen toimitusmiesten palkan lisäksi omaisuudesta on peritty vain 1/8 prosentin suuruinen vaivaisenmaksu.

Oikeastaan "vaivaisprosentin" periminen on ollutkin alkuperäinen syy koko perunkirjoituslain säätämiseen 1700-luvulla. Laki vaati – kuten vaatii nykyisinkin – perunkirjoituksen pidettäväksi kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Vielä 1800-luvulla asialla ei kuitenkaan pidetty kiirettä, vaan monet kirjoitukset on pidetty puoli vuotta ja yli vuodenkin kuluessa. Läheskään kaikille vainajille "pesänkirjoitus" ei ole pidetty lainkaan.

Omaisuuden lisäksi ihmisillä oli menneinäkin aikoina myös velkaa. Lähes joka neljänneltä vainajalta velkaa jäi niin paljon, että pesän jäännössumma meni miinuksien puolelle. Kun käteisen rahan käyttö oli vähäistä, tehtiin kaupat usein velaksi niin naapurien kuin kauppiaidenkin kanssa. Useimmilla oli sekä velkaa että saatavia lähiseudun talojen kanssa. Yleensä talo kesti velan puolelle jäämisen, etenkin kun niiden maksu saattoi lykkääntyä vuosienkin päähän.

Monet talot olivat jatkuvassa velassa Oulun kauppiaille. Kun metsien arvo kohosi, kauppiat alkoivat perukoida saataviaan ulosottojen kautta. 1900-luvun vaihteen aikoihin moni talo Jokijärven kylässäkin joutui Oulun porvarien ja heidän kauttaan metsäyhtiöiden haltuun.

Jorma Räisänen

Hyvätasoisia, edullisia mökkejä aivan Taivalvaaran hiihtokeskuksen juurella. Vuokrataan vuoden ympäri!
Kuuharjun mökit
Marko Laitinen 0400 915 386
kiinteistojaba@gmail.com

Koiravaljakkosafarit, koiratarvikkeiden valmistus ja myynti. 30-paikkainen pirtti pieniin juhliin. Mökkivuokraus. Matkamuistomyymälä.
Finn-Jann Huskyfarmi Oy
Puh. 040 593 2597
info@finn-jann.com

TAIVALKOSKEN APTEEKKI
Palvelemme: Ma–Pe 9–17, La 9–13
Kauppatie 11, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 480 8000
www.taivalkoskenapteekki.fi

KIINTEISTÖNVÄLITYSTÄ POSIOLLA JA TAIVALKOSKELLA
LKV-POSIO
Susanna Jääskö • Puh. 040 1780 140
www.lkvposio.fi • susanna.jaasko@lkvposio.fi

rätinki
YRITYKSESI KOKOINEN TILITOIMISTO
Koillismaan Rätinki Oy
Talonspojantie 8 B 12, 93400 Taivalkoski
Puh. 050 4414 623, www.ratinki.fi

Kaikenlaiset LVI-palvelut pitkäaikaisella kokemuksella
Myytävänä myös peltituotteet
Nibe maalämpöpumput
Traktorikaivurilla kiinteistöhuolto-, kaivuu- ja lumityöt
MYynti - HUOLTO - ASENNUS
LVI-Taivalkoski Ky
Kauppatie 24 / Resinatie 1, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 0400 227 858, lvi.taivalkoski.ky1@luukku.com

MJ Härkönen Oy
Puh. 040 733 6390, 0400 386 597
matti.harkonen@hotmail.fi

IDG-Tools
Edustaja
040 705 2940
Suomen
TEOLLISUUSTYÖKALUT OY
Puh 0207 30 3000
idg-tools.com

PRO MAN
Tuomo Vääräniemi
Edustaja
040 586 3389
Suomen Teollisuusvaate Oy
Puh 0207 30 3003
teollisuusvaate.fi

Lyhty paransi paloturvallisuutta, kun emäntienkään ei tarvinnut kantaa heiniä palava päre hampaissa.

Postia kaikille

Syksyllä 2024 jokaisen perheen oma postilaatikko Tyrämällä saa täydennystä maanantaina, keskiviikkona ja perjantaina jos postia on tullakseen. Siis kirjeitä ja sanoma- ja aikakauslehtiä tai pikku paketteja jakaa postin pakettiauto. Ollaan siis lähes samassa tilanteessa kuin Päävaaralla oltiin 1950-luvulla. Vitikon mummulan pikkuvieraat saivat lähteä noutamaan postia kolmesti viikossa Mäkelästä, jonne joku postinkuljettaja oli sen johonkin aikaan päivästä tuonut Mannisenniemen puolelta. Talvella hiihtäen ja kesällä veneellä lyhintä mahdollista reittiä.

Nyt kirjeet ja sanomalehdet eivät välttämättä postilaatikoita edes tarvitse. Uutiset ja ilmoitukset kulkevat näkymättömästi omia teitään avaruuden kautta. Postin työntekijöille ja kantajille on täytynyt keksiä uusia tehtäviä. Katselemme uutiset ja kirjeet missä tahansa milloin tahansa taskusta ottamallamme

postilaatikolla, puhelimella tai tietokoneella. Eikä ole edes sanomalehtiä juurikaan kierrätykseen tai kuten ennen, se revittiin ulkoahuksiin käyttöä varten.

Postin kulun muutos on hengästyttävää seurattavaa, postimerkit, kirjekuoret ja paperit ovat pian unohtuneet ja paperiteollisuuskin etsii uusia muotoja, paitsi vessapaperia ainakin vielä tarvitaan...

Maalaiskirjeenkantajia oli vielä 1930-luvun alkupuolella maalaiskuntien lisäksi useissa maaseututaajamissa. Huutokaupassa toimen sai se, joka pyysi tehtävästä vähiten palkkaa. Sitten postiautot tulivat postipoikineen hoitamaan postinjakelua ja matkustajat seurasivat jännittyneesti, että osuuko vauhdissa nakattu postinippu postilaatikkoon. Lähti siinä vauhdissa joskus postipojalta lakkikin päästä ja kuljettaja joutui pysähtymään että lakki löysi taas omistajansa.

Pikkupoika posteljooni

Tämä muistelukukseni Jokijärven postinjoasta sijoittuu 1980-luvun ensimmäisiin vuosiin.

Olin silloin alle kouluikäinen ja olin lähes jokaisella postin jakamisen reissulla isäni, Aukustin mukana.

Ennen postireissulle lähtöä oli kotona aina kymmenkahvit jotka juotiin isän ja äidin kanssa. Kymmenkahvien nimitys tuli siitä, kun ne juotiin noin kello kymmenen aikaan ja heti sen perään lähdimme isän kanssa postilennille.

Ensimmäisenä ajoimme Törmälään odottamaan postin jakeluauton tuloa.

Yleensä jakeluauto tuli aika tarkkaan ajallaan, mutta varsinkin talvella huonoilla keleillä auto saattoi myöhästyä ja niinpä minä saatoin ottaa Törmälän eteisen lattialla aamupäivätorkut ennen kuin postin laatikot tuli.

Jakeluautoissa tuli kirjeet yhdessä laatikossa ja eri lehdet omissa laatikoissaan.

Ensimmäisenä tehtävänä isällä ja Signellä oli lajitella posti jokaisen jokijärveläisen posti omaan lokeroon. Törmälän eteisessä oli iso lokerikko seinän vieressä, jossa jokaisella talolla oli oma lokero. Kun kaikki postit oli saatu jaettua lokeroihin, niin lokerot tyhjennettiin jakelulaatikoihin siihen järjestykseen missä myös laittaa kirjeposti lehtien "taskuun" jotta kirjeet ja kortit ei levinnyt pitkin laatikoita.

Sitten isä nosti laatikot 100A Datsunin kyytiin ja

minä kipaissin takapenkille mukaan. Yleensä jakelulaatikoita oli kaksi joista ensimmäinen laitettiin etupenkille ja toinen minun viereen takapenkille. Kun ensimmäinen laatikko tyhjeni, niin sitten vaihdettiin täysi laatikko etupenkille. Monta kertaa tosin kävi niin, että minä en antanut toista laatikkoa etupenkille vaan annoin takapenkille olevasta laatikosta isälle aina sen postin joka mihinkin taloon kuului. Siinä hommassa opin lukemaan, koska tiesin ketä missäkin talossa asuu ja luin heidän nimensä osoitelapusta. Niinpä osasin lukea sujuvasti jo vuotta ennen kouluun lähtemistä.

Postin jakolenkki alkoi Vehkalasta ja siitä Lamminkankaan kautta Päävaaralle. Muistan kuinka etenkin Päävaaralla oli monta kertaa joku jo odottamassa laatikon vieressä kun posti tuotiin. Normaalisti toki isä ajoi Datsunin näppärästi postilaatikon viereen ja veivasi ikkunan auki josta pudotti postin laatikkoon. Joskus talven liukkaalla kelillä saattoi sattua lipsahduksia ja auto meni sen verran penkkaan, että peräkontissa aina mukana kulkenut lapio ja hiekkasäkki tuli tarpeeseen.

Mannilan taloihin posti vietiin seuraavana, siellä oli mielenkiintoista käydä varsinkin talviaikaan kun usein nähtiin poroja aitauksessa. Murhiperän lenkillä mieleen on jääneet talvisin korkeat lumipenkat. Murhiperän tien varret oli hakattu aukeaksi ja tuuli pääsi puhaltamaan lunta tielle. Siellä meinasi monta

Jukan kala-apaja postinjoan lomassa

Signe Hiltula ja postihyllyt Törmälässä

kertaa tulla tenkkapoo vastaan kun tuiskutusvalleja oli edessä. En kuitenkaan muista että posti olisi koskaan jäänyt viemättä sen takia että tie olisi ollut tottaisen tukossa.

Päivän postilenkin loppuosat oli Hilturannalla ja Simosessa. Hilturannalle ajettiin koulun pihan läpi ja usein siellä nähtiin tuttuja koululaisia pihalla kun he olivat välitunnilla. Kesäisin koulun piha oli hiljainen mutta silloin oli monessa mökissäkin asukkaita. Joissakin kesämökeissä lomalaiset asuivat niin vakituisesti että heille tuli postikin lomapaikkaan. Silloin nähtiin vähän erilaisempia lehtiä normaalien Kalevan, Koillissanomien ja Liiton lisäksi. Lomalaisille tuli Helsingin ja Turun sanomia. Jaettiinpa johonkin laatikkoon jopa "huustaslaatettia"

Postimestä pidettiin hyvin tuttua miehenä koko järven ympärillä, niinpä monta kertaa käytiin postireissulla pistäytymässä kahvilla jossakin talossa. Usein se talon isäntä tai emäntä oli tienvarressa odottamassa postia ja pyysi että kerkiättäkö pistäytyä kahvilla. Silloin tiesi että talossa oli tehty leipomuksia kun postimies kutsut-

tiin kahville. Monta kertaa se leipomus oli vasta poikineen lehmän ternimaidosta tehtyä juustoa. Niinpä minäkin opin jo pienessä sipultamaan leipäjuustoa kahvin sekaan. Tottakai minäkin alle kouluikäisenä join jo kahvia kun oli niin iso poika että olin postin jaossa mukana.

Minun postinjakojatkuivat monta kertaa postilenkin jälkeen kotona. Kotona minulla oli pieni kolmipyörä jossa oli lava takana. Se oli kuin tehty postinjakoa varten. Lastasin siihen lavalle lehtiä ja polin kotona huoneesta toiseen joihin kävin jakamassa postia.

Salmenrannan postitoiminta loppui vuoden 1984 aikana. Sen jälkeen alkoi kirkolta asti ajamaan postipalveluauto. Niinpä Jokijärven ympäristön osoitteet muuttui tutusta 93520 Salmenranta moderniin PPA1 ja siihen perään talon nimi.

Samassa yhteydessä myös isäni tehtävä postimiehenä päättyi. Minulle se sopi hyvin, koska lähdin saman vuoden syksyllä kouluun. En tiedä miten olisin malttanut kouluun lähteä jos isä olisi edelleen jakanut postia.

Jukka Karjalainen

Laadukkaat:

- LUMITYÖT
- KAIVUTYÖT
- PIHATYÖT
- KUNTAN ASENNUKSET

KKA Koillismaan Kaivu ja Auraus Oy

Pasi Kivimäki 0400 585 038
Risto Moilanen 0440 657 033

Tarvitsetko rakentamiseen liittyvissä asioissa apua?
Ota yhteyttä niin toteutamme toiveesi!

Käytössämme myös nosturiauto ja kaivinkone

ESA SÄRKELÄ KY

Posiontie 39, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 581 0386, 040 580 8068
esa@esasarkela.fi

Lisäinfoa: www.esasarkelaky.fi

Aukustin linnustussonnea

Teatterin lippujonoa

Koulukuvien katselua

Näyttelyn kuittaus

Kesänäyttelyä

Maalämpöä

Polkypyörätahtuma

Koulunäyttely

Maalämpöprojekti

**Kylätalolla myytävänä
Jokijärven logolla olevia villasukkia**

TAKSI 1+8
henkilöä

Risto Keränen
Hietalantie 4 B
93540 TYRÖVAARA
piston.taksi@gmail.com
0400 389 344

Urheiluhieroja Ritu

Ritva Kivimäki
Puh. 050 5427 889

TUTUSTU TEOKSIINI:
Jokijärvi ja Aukusti
(saa myös e-kirjana)
Varjoista valoon
(saa myös e-kirjana)
Iloinen vuosikymmen Talo Jättiläinen
Reko, viimeiseen puuhun Aamuruskon pojan lapsi Karpalokyöneleet Hätätilan aikaan Sadantuhannen kilometrin mies
Rakastunut mittamies
Kirjojani on saatavana kirjakaupoista, netistä ja tietysti myös minulta:
Puh. 0400 169 685 tai
veikkoilmari.raisanen@gmail.com
Veikko Räisänen

TAIVALKOSKEN SOTA-AJAN PERINNEHUONE

SOTIEN 1918 JA 1939–1945 TAPAHTUMAT RINTAMALLA, KOTIRINTAMALLA JA EVAKOISSA

Sota-ajan perinnehuone on avoinna Taivalkosken kirjaston aukioloaikojen mukaisesti:
MA, KE, TO 10 – 18
ja TI, PE 10 – 16.

Pääsyliput ostetaan kirjastosta (Urheilutie 4).
Lipun hinta 10€/hlö (alennusryhmät ja ryhmät yli 20 hlöä 8€/hlö).

TERVETULOA!

Erkki Moilanen

2.2.1925 – 19.12.2024

Erkki syntyi Lyydia ja Eljas Kustaan perheeseen neljäntenä lapsena. Ennen häntä olivat syntyneet Helli, Martta ja Kalle. Erkin jälkeen syntyi Hilja, Veikko, Liisa, Eljas, Elvi, Kaarina ja Tuulikki.

Erkki aloitti kansakoulun v. 1932 ja kävi koulua viisi luokkaa. Koulurakennus oli kylällä nykyisen koulun paikalla.

Isänsä mukana hän kulki erilaisissa töissä jo nuoresta pitäen.

Vuonna 1941 tuli Iso-kumpuun saksalaisia, jotka alkoivat rakentaa veturitallia. Heidän mukanaan tulleet vangit aloittivat ratalinjojen raivauksen. Urakoitsijana toimi Polar Yhtiö ja myös Erkki oli yhtiön palkkalistoilla.

Vuonna 1944 Erkki meni armeijaan Nurmekseen konekiväärikomppaniaan. Sotilasvalan jälkeen hän aloitti esikunnan lähettinä ja lähettinä hän oli Keravalla sodan loppuun saakka. Reissu jatkui Hyvinkäälle, Urjalaan, Keravalle ja Helsinkiin Kaartin pataljoonaan.

Miehet luulivat, että kun sota loppui päästään siviiliin, mutta näin ei käynyt.

Alkoi 350 päivän palvelusjakso. Erkin tehtävä oli halkotarhalla, koska koko kasarmi lämmitettiin haloilla. Erkki joutui olemaan armeijassa vajaat kaksi vuotta.

Naimisiin Erkki meni Inkerin kanssa v. 1950. Pian syntyi ensimmäinen lapsi, Ensio. Aluksi he asuivat Mutkalan keittiössä ja sitten Moilasen kamarissa. Oma talo Erkkola rakennettiin Erkin kotitalon lähelle v. 1954.

Perheeseen syntyi vielä kolme lasta lisää, Tuomo, Irene ja Jukka.

Siviiliin päästyään Erkki teki metsä- ja rakennustöitä. Erkki palveli Taivalkosken Osuuskauppaa ja toimi savotankämpillä muonittajana.

Myös kotona oli jakamo.

Vanhin poika, Ensio, oli moneina kesinä isänsä mukana työhommia opettelemassa.

Erkki oli eläkkeelle jääntiin asti Metsähallituksen päivälaishommissa, jotka koostuivat mitä erilaisista tehtävistä.

Eläkkeelle Erkki jäi v. 1976. Eläkkeellä ollessaan hän oli perustamassa Taivalkosken Eläkkeensaajat-järjestöä ja metsästysseura Juurikan Erää.

Erkki kertoi, että omien lasten kanssa ei ehtinyt olla kotona kun piti olla markan perässä milloin missäkin savotassa. Eläkkeellä ollessa tilanne oli toinen ja lastenlapset olivatkin Inkerille ja Erkkille tärkeitä. Lastenlapsia olikin heillä usein hoidossa/käymässä. Heille Erkkolassa olosta ja Harjajärven mökkireissuista on jäänyt muistoihin monta kertomusta ja tarinaa.

Erkiltä käytiin usein kyselemässä vanhoista savotta-asioista ja tehtiin haastatteluja saksalaisten kenttäradasta ja siihen liittyvistä tapahtumista. Rata-dokumenttielokuvassa Erkki oli myös mukana.

Erkki oli useita vuosia mukana paikallisessa veteraanijärjestössä osallistuen kokouksiin ja juhlat-

pahtumiin.

Vuonna 2016 Inkerin pois menon jälkeen Erkki asusteli yksin Erkkolassa kevääseen 2024 saakka. Huhtikuun alussa hän muutti kirkonkylään Vanhustentaloyhdistyksen vuokra-asuntoon lähemmäs palveluja. Vielä kesällä hän ajeli usein rollaattorilla torikahvilaan porinoimaan ihmisten kanssa.

Marraskuussa sattui asunnossa haaveri minkä jälkeen vointi huononi.

Joulun alla tuli sitten lähdön hetki 19.12.2024.

Isää, Pappaa, Iso-Pappaa (Vanhaa-Pappaa) muistaen lapset, lastenlapset ja lastenlastenlapset

Pöllöt vierailulla

Jokijärven näyttämön nukkuessa talviunta kinsten keskellä järjesti luonto katseltavaa Hiltukankaalle. Kevättalvinen lapinpöllöjen kokoontuminen kylätalon ympäristöön nousi melkoisen mielenkiinnon kohteeksi. Moni jokijärveläinen ja taivalkoskelainen kävi lintuja kuvaamassa, mutta vielä enemmän ne saivat huomiota lintuharrastajien ja valokuvaajien keskuudessa Taivalkosken ulkopuolella, ulkomaita myöten. Kuvaajia oli ainakin Alankomaista saakka, ehkä kauempakin. Parhaimmillaan väkeä oli liikkeellä linja-autoilla. Lapinpöllö saalistee etenkin talvisaikaan paljon myös päivällä, mikä tekee siitä hyvän kuvauskohteen.

Lapinpöllö, *Strix nebulosa* on Suomen kolmanneksi suurin pöllö huuhkajan ja hyvin harvinaisen tuntu-ripöllön jälkeen. Koostaan huolimatta se on erikoistunut pienten jyrsijöiden,

myyrien ja hiirien pyydystämiseen. Tarkan kuulonsa avulla se voi iskeä myyrän jopa puolen metrin vahvuisen lumikinoksen läpi.

Kolmen tai neljän vuoden välein kehittyviä myyrähuippuja seuraa nopea kato, yleensä keväällä tai alkukesällä. Myyräkadon vallitessa lapinpöllöt lähtevät helposti vaeltamaan ja etsimään ruokaisempia alueita. Jokijärvellä niiden pääasiallinen saalis lienee ollut metsämyyrä, juuri se pieni punaruskea ”hiiri”, joka näillä main yleensä löytyy ulkorakennukseen tai kasvimaalle asetetusta hiirenloukusta. Toinen yleinen saalislaji on hie- man metsämyyrää suurempi peltomyyrä.

Ensimmäinen havainto lapinpöllöistä taisi olla al- lekirjoittaneen 3. maaliskuuta Saarekkeella näkemä lintu. Vielä samana päivänä myös Tuomo Polojärvi oli ilmoittanut samasta yksilöstä luontokuvaaja Pek-

ka Väisäselle. Seuraavana päivänä mahdollisesti sama lintu oli istunut Romppasensalmessa ja siitä lähtien havaintoja tuli jokseenkin päivittäin. Pian alettiin puhua, että pöllöjä on keräytynyt paikalle useampia. Kahden yksilön näkeminen yhtä aikaa ei ollut mitenkään harvinaista ja todistettavasti niitä oli ainakin kolme, mahdollisesti neljäkin. Pöllöt käyttäytyivät varsin luottavaisesti, kuten Juha Turpeisen ottama kuvakin kaiteella istuvasta linnusta osoittaa.

Julkispöllöjen vierailu kesti runsaan kuukauden ja viimeiset havainnot olivat huhtikuun puolivälin tienoilta. Kevään lähestyminen sai pöllöjen lisääntymisvietin heräämään ja mahdollisesti ne palasivat vanhoille pesintämailleen. Tiedossa ei ole, että yhtään paria olisi jäänyt pesimään Jokijärven seudulle.

Jorma Räisänen

- **Laadukkaat kesäkukat**
- **Puutarhatarvikkeet, siemenet, lannoitteet**
- **Monivuotiset perennat sekä koriste- ja marjapensaat**

Ota yhteyttä ja kysy lisää!

Pesiölä
PUUTARHA OY

Pesiöläntie 21, 93400 Taivalkoski, Puh. 0400 518 080
puutarha@pesiola.fi www.pesiolanpuutarha.fi

f @pesiolanpuutarha i @pesiola

NORDIC MASIN OY

Mikko Partanen • 0400 280 126
93400 Taivalkoski
mikkol.partanen@gmail.com

Pihla
Varmasti hyvä.

Laadukkaat ikkunat ja ovet ammattitaidolla

Varaa maksuton arviokäynti Pihla-jälleenmyyjältäsi!

Rak. Palvelu E. Pulkkanen Ky
Edustaja Hannu Parkkisennleml
Puh. 0400 205 230
hannuparkki@gmail.com

Ristimökki Kirkkosaareen

Oli tiistai syyskuun 26. päivä 2023 ja myöhäinen ilta, kun lähdin kaverieni Kyösti Hyvärisen ja Veikko Ojalan kanssa Kallionien rannasta kaiman sähkömoottoriveneellä kohti Kirkkosaarta. ”Primusmotorina” retkellemme oli se, että olin lukenut lehdistä, ja myös saanut henkilökoh- taisia viestejä siitä, että kun ”Kukkaa ei tee Kirkkosaaren hyväksi mittä!” Siksi- pä olin ehdottanut aiemmin päivällä kavereilleni, että jos lähdetäisiin käymään paikalla, että miltä siellä saarella oikein näyttää. Minun ei tarvinnut houku- tella yhtään, vaan he taipui- vat tuumaani heti.

Perillä nousimme saaren selkää kulkevalle polulle ja silmäilimme Paula –

myrskyn hurjan voiman- näytöksen jälkiä syys- kuunlopun illankuhjassa. Saaren omistava Jokijärven jakokunta oli korjannut ai- nespuut aiemmin kesällä ja uittanut ne Hoikkalan rantaan. Ainoastaan saaren itäpään kuusikkovaltainen alue oli säästynyt tuhoilta suht’koht hyvin. Silti tun- tuma, ja varsinkin näkymä saareen ja sen tilaan, oli alakuloinen. Kaiken pa- himmalta näytti puuristien suojana ollut katos, jonka iso kuusi oli romahduttanut kokonaan.

Peittelimme jäljelle jää- neillä katon jäännöksillä ristit parhaamme mukaan, että ne pärjäisivät joten- kuten seuraavaan kesään. Pienen palaverin jälkeen päätimme nimittäin va-

kaasti, että teemme uuden ja entistä ehomman, umpi- seinäisen ja hirsisisen suo- jan esi-isiemme muistoris- tien suojaksi. Minä lupasin hirsien veistoon tarvittavat puut ja Kyösti lupasi jo val- mista, leveää ja muutakin puutavaraa. Tämän jälkeen sovimme yhdessä, että tu- levan rakennuksen nimeksi tulee ”Ristimökki.”

Viikon päästä, eli tiis- taina lokakuun 3. löimme Kyöstin kanssa ”kuokan” maahan Kylmäluoman tienhaaran kohdalla Jyl- kynmäen soraharjun ku- peessa ja sahasimme 40 mättyrunkoa lopullisesti nurin jo tuulen riepotta- mista puista ja katkoimme ne sopivan pituisiksi kaksi kertaa kolme metriä kokoi- sen mökin tarpeiksi. Fyy- sinen työ otti minulla niin koville, että kahvikuppi ei urakan jälkeen tahtonut py- syä hyppysissäni. Toisin oli Kyöstillä, joka oli minua kolmesta ikävuodestaan huolimatta aivan eri virees- sä. Sahaamamme puut Pää- vaaran Koppeloniemeen mökin salvamispaikalle ajoi Hoikkalan isäntä Ari Ahola. Marraskuun 7 - 8. päivä parkkasimme Kyös- tin kanssa Koppelonien laanilla olevat tukit ja jä- timme ne tapuliin kevät- havan kuivattaviksi.

Mökin salvumieheksi pestammani Mikko Jaako- la aloitti 12. maaliskuuta 2024 varsinaisen salva- misen. Vain silloin tällöin vakitöiltään salvamaan ehtinyt Mikko sai kehikon lähes valmiiksi maaliskuun loppuun. Syy, ettei kehikko ollut kokonaan valmis oli minun: olin työmaan ”ki- hona” laskenut väärin tar- vittavien puiden määrän ja niinpä kävimme Kyöstin kanssa sahaamassa keski- viikkona 10. huhtikuuta li- sää tarvitsemamme pölkyt Jylkyn kupeesta liki met-

risessä hangessa kahlail- len. Reilun viikon päästä, torstaina 18. huhtikuuta, nykyinen Pääalon isän- tä Mauri Karjalainen ajoi pölkyt kirkkaassa aurin- gonpaisteessa Koppelonie- meen. Seuraavana päivänä parkkasimme ne Kyöstin kanssa ja seuraavalla vii- kolla Mikko salvoi kehikon valmiiksi.

Torstaina 23. toukokuu- ta veimme Kyöstin kanssa veneelläni ensimmäiset rakennustarvikkeet Kirk- kosaareen: neljän tuuman lautoja, kakkosnelosia, pe- rustusharkot ja tarvittavia työkaluja. Talvi oli alkanut 5. lokakuuta ja kestänyt liki 8 kuukautta. Silläpä meillä olikin mukava soudella kotijärvellä mukavan läm- pimässä säässä ja hyvän asian puolesta.

25. toukokuuta purin Mi- kon kanssa kehikon hirret Koppeloniemessä hänen mönkijänsä kärryyn ja kahdella kuormalla hirret olivat Levälän rannassa, joka on ikiaikainen asuin- paikka hiekkarantoihin liki Vääräjoensuuta. Kol- mannella kuormalla Mik- ko toi veneensä rantaan ja kohta olivat ensimmäiset hirret rehdin puolenkilo- metrin vesimatkan jälkeen Kirkkosaareen itäpään ran- nassa.

Siitä nostimme hirret yk- si kerrallaan olalle ja kan- noimme ne mutkittelevaa ja jyrkähköä polkua pitkin rakennuspaikalle lähelle 1960-luvun alussa Väinö Nevalan ja poikansa Voiton pystyttämää honkaristiä. Samalla reissulla laite- limme harkot paikoilleen ja tälläsimme ristimitan jälkeen kaksi ensimmäistä hirsikertaa paikoilleen.

Tiistaina 28. toukokuuta soudin oman veneeni Väli- perän pohjukasta Levälään ja lastasin sen hirsiiä täy- teen ja soudin ne Kirkko-

saareen. Päivän aikana sou- din ja kannoin kaikkiaan 14 hirttä rakennuspaikalle ja myös tälläsin ne pai- koilleen. Jätin veneeni Le- välään ja kävellä lipottelin Levälästä kolme kilometriä Päävaarantietä asentopaik- kaani. Kuun kahtena vii- meisenä päivänä soudin ja kannoin hirsiiä sen verran, että vain 6 kappaletta jäi seuraavalle viikolle.

Maanantaina 3. kesäkuu- ta sain Veikon ja Kyöstin kaverikseni. Iltpäivällä Ristimökki oli jo hyvin hahmolla, kun myös takstoolit olivat paikoil- laan. Viikolla 24 teim- me Ristimökin eteen taas kolmesta töitä: ruoteet katolle, räystäslaudat pai- koilleen ja myös mökin päädyt ja lattian leveistä lankuista. Maanantaina 17. päivä tein mökkiin oven Kyöstin kanssa hänen la- dossaan Hanhilamentien Välimaassa ajan patinoi- mista laudoista ja losoi- ta. Seuraavana päivänä olimme taas kolmestaan Kirkkosaarella ja tällä- simme oven paikoilleen. Juhannuksen aatonaattona mökki sai komeat raput Kyöstin lahjoittamista le-

veistä lankuista ja loput päivittäisestä kolmen työ- tunnin päivästä kuokimme ympäristöä tasaisemmaksi ja teimme pari luontoon is- tuvaa penkkiä lahonneiden tilalle.

Juhannus sujui lämpi- missä merkeissä ja maa- nantaina 24. kesäkuuta toimme Profilikeskukse- ta Oulusta tilaamani tum- manharmaat nostalgialuk- kosaumapellit tullessamme Kyöstin Transitilla Levä- lään ja siitä minun Terhi – veneelläni Kirkkosaareen. Rannasta pellit siirtyivät ukkelivoimalla mökin vie- reen. Tiistaina katto oli valmis ja se tiesi sitä, et- tä oli aika tehdä kaikista tärkein siirto: kaivoimme 15 ikivanhaa puista ristiä kehikon rytöläjän alta ja siirsimme ne Ristimökin suojaan. Ja kuin sattuman oikusta edellisen ristin teossa isänsä kanssa ol- lut Voitto Nevala sattui vaimonsa kanssa paikalle ja auttoi meitä siirrossa. Se oli kyllä hieno hetki: ihanpa tuli vedet silmiin ja kaikki kymmenet hau- tuumaan harjalle nousujen maitohappotuskat ja muut- kin pienet vaivat unohtui-

Hirret matkalla kirkkosaareen

RASKAAN TEOLLISUUDEN SUUNNITTELU- JA KUNNOSSAPITOPALVELUT

Suunnittelu Koneistus Levytyöt Huolto / kunnossapito Teräkset

**LAITESUUNNITTELU
SAVELIUS OY**

Resinatie 3, 93400 TAIVALKOSKI
Hannu Savelius 0400 151 304
laitesuunnittelu.savelius@co.inet.fi

MONIPUOLISET KULJETUSPALVELUT TAIVALKOSKELLA

Lavetti-, erikois- ja vaihtolava-
kuljetukset, nosturityöt,
nostokorityöt ja haketuspalvelut

Kuljetus Lohilahti Oy
Puh. 040 5318 967

Kun kotisi kaipaa uutta ilmettä

**Meiltä löydät huonekalut
kaikkiin huoneisiin.**

Rakennus- ja sisustustarvikkeet,
sähkötarvikkeet, työkalut, lukot, helat jne.
sekä Masi lumenluontityökalut.

• Matot	• Laatat	• Kodinkoneet
• Maalit	• Valaisimet	• Pultit, mutterit
• Tapetit	• Runkosängyt ja	ja yleisruuvit
• Listatarvikkeet	moottorisängyt	kiloittain
• Kaakelit	• Keittiökalusteet	

**TAIVALKOSKEN
HUONEKALU JA VÄRI OY**

93400 TAIVALKOSKI ☎ 040 191 0913
huonekalu@javari.fi • www.huonekalujavari.fi

TEKNOS

OKU SÄLEKANDIN OY

TIKKURILA

VM-CARPET

UPO

Thomart

Miele

TEMPUR

VÄRISILMÄ

Ristimökin siunaus

vat, kun olimme työssämme jo melkein perillä, kun tärkein oli valmis.

Heinäkuun 3. päivä kävin vielä saareissa Kyöstin ja hänen kaverinsa Jalo Koskelan kanssa laittamassa ”Ristimökki” – kyltin eturäystään alle ja myös kyltin oveen: ”Herra, Jumalasi, on kanssasi joka päivä.” Teimme vielä pari näköalapenkkiä ja tämän jälkeen vielä kaksi reissua mökille: ensimmäisellä laitoin Kyöstin kanssa Martti Saveliuksen tekemän hienon, mustan ristin harjalle ja toisella matkalla siivosimme entisen katok-

sen rakennusjätteet pois.

Veneeni oli Levälän rannassa puolitoista kuukautta ja kovasti se oli tarpeen, sillä yllättävän paljon tarvikkeita tarvittiin kuuden neliön mökin tekoon. Viimeisen palveluksen vene teki, kun kuljetimme Kyöstin kanssa viuhakassa tuullessa pastori Satu Näätäsen ja kanttori Ellen Jaakkolan Ristimökin siunaustilaisuuteen sunnuntaina 10. elokuuta.

Illalla kävelin kotoani veneen hakuun Levälään ja soudin sillä vielä mutkan Kirkkosaaressa. Nousin niin tutuksi tulleen mäen

mökille ja pysähdyin mökin edustalle laittamani vielä yllättävän virkeän näköisten punaisten begonoiden eteen. Tuuli oli tyyntynyt ja ympärilläni vallitsi luonnon syvä rauha. Tiesin, mutta ennen kaikkea tunsin, että olimme tehneet ehkäpä elämämme parhaan teon. Tunsin itseni suuren luonnon pieneksi osaksi. Ihan samoin kuin olivat olleet kaikki saaresta viimeisen leposijan saaneet. Ikuisuudessa mikään ei kuitenkaan unohdu koskaan.

Olemme yhtä aikojen loppuun.

Ristimökin siunaus 10.8.2024 kello 13.00

Alkuvirsi 135

Alkusiunaus

Saamme olla tänään koolla Isän ja Pojan ja Pyhän hengen nimessä

Johdanto

Virsi 581

Sana: Kuulemme sanaa Matteuksen evankeliumista

Jeesus sanoo: ”Jokainen joka kuulee nämä sanani ja tekee niiden mukaan, on kuin järkevä mies, joka rakensi talonsa kalliolle. Alkoi sataa, tulvavesi virtasi ja myrskytuuli pieksi taloa, mutta se ei sortunut, sillä se oli rakennettu kallioperustalle.

Jokainen, joka kuulee nämä sanani, mutta ei tee niiden mukaan, on kuin tyhmä mies, joka rakensi talonsa hiekalle. Alkoi sataa, tulvavesi virtasi ja myrskytuuli pieksi taloa, ja se sortui maan tasalle saakka.”

Puhe:

Onko mikään projekti mitään, jos sillä ei ole siunausta? Omat ideamme ja pyrkimyksemme ovat kuin hiekalle rakennettu talo, joka ei kestä tuulta ja viimaa. Viisas mies rakentaa talonsa kalliolle, suunnitelmien ja projektien perustana on Jeesus Kristus. Tietysti me kaikki haluaisimme olla oman elämämme insinöörejä ja arkkitehtejä, mutta joudumme tunnustamaan, että kaikki on korkeammassa kädessä, Taivaallinen isämme suunnittelee paremmin. Voimme luottaa siihen, että hänellä on meitä kohtaan hyvä tahto. Voimme rukouksessa tuoda hänelle kaikki ajatuksemme ja suunnitelmamme ja pyytää niille siunausta. Silloin myös suostumme siihen, että Hän ottaa ohjat käsiinsä. Kun Hän saa ohjata elämäämme, niin silloin me rakennamme kalliolle, joka kestää.

Siunaaminen:

Siunatkoon kolmiyhteinen Jumala, Isä, Poika ja Pyhähenki, tämän Ristimökin ja kaikki ne joille tämä mökki on merkityksellinen.

Rukous:

Taivaallinen Isä. Me ylistämme Sinua lahjoistasi ja läsnäolostasi elämän kaikissa vaiheissa. Kiitos, että olet kanssamme syntymässä, elämässä, kuolemassa ja sen jälkeenkin. Me kiitämme kaikista niistä ihmisistä, jotka ovat olleet suunnittelemassa ja rakentamassa tätä mökkiä. Muista heitä armossasi.

Kiitämme sinua tästä paikasta ja tästä mökistä, kiitos kauniista luonnostamme. Anna niiden, jotka kokoontuvat tänne, kokea yhteyttä sinuun ja toisiinsa. Vahvista heitä sanallasi. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.

Kuule meitä, kun rukoilemme yhdessä:

Isä meidän, joka olet taivaissa.

Pyhitetty olkoon Sinun nimesi.

Tulkoon sinun valtakuntasi.

Tapahtukoon Sinun tahtosi,

myös maan päällä niin kuin taivaassa.

Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.

Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,

niin kuin mekin anteeksi annamme niille,

jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.

Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta.

Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.

Amen.

Virsi: Soi kunniaksi Luojan

Herran Siunaus:

Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.

Herra kirkastakoon kasvonsa teille

ja olkoon teille armollinen.

Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne

ja antakoon teille rauhan.

Isän, Pojan ja Pyhän hengen nimeen

Aamen

Kahvit

Vuodesta 1989

Kauppatie 19–21, 93400 TAIVALKOSKI, Puh. 040 552 2254

Tule tutustumaan laajaan valikoimaan ja tekemään löytöjä

- VAATTEET
- ASUSTEET
- KENGÄT
- LELUT JA PELIT
- TULIAISET
- KIRPPIS

KULJETUKSET JA MAANRAKENNUS-PALVELUT TAIVALKOSKELLA

- hiekat
- sorat
- murskeet
- pihasepelit
- ruokamullat
- kasettikuljetukset
- pyöräkuormaajapalvelut
- kaivinkonepalvelut
- tela- ja pyöräalustaiset

MAANRAKENNUS

Vääräniemi Oy

Markku Vääräniemi • Puh. 0400 169 406

RAHTIKULJETUKSIA KOILLISMAALLA

Puh. 0400 219 435 Jaakko Partanen
jaakko.partanen@mepkuljetus.fi

SÄHKÖTYÖT

OUSÄHKÖ OY

Luotettavaa kumppanuutta, edelläkävijyyttä ja ratkaisuja.

ProAgria Pohjois-Suomi
Oulun Maa- ja kotitalousnaiset
Oulun Kalatalouskeskus

proagria.fi/proagria-pohjois-suomi

ProAgria
Pohjois-Suomi

MAA- JA KOTITALOUSNAISET OULU

ahven.net

TALONMIESTEHTÄVÄT
LUMITYÖT - MYÖS KATOLLA
- KÄSIN TAI KONEELLA
RUOHONLEIKKUUT

IKKUNANPESUT
LATTIOIDEN VAHAUKSET
TEKSTIILIKALUSTEIDEN, JOUSTINPATJOJEN PESUT

PYYKKÖSEN
KIINTEISTÖHUOLTO JA SIIVOUSPALVELU

Lohitie 8
93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 5859 704
0400 229 540
0500 388 698

SÄHKÖASENNUKSET
YM. SÄHKÖALAN TYÖT

Sähkö-matic Oy

Haaraniementie 13, 93400 TAIVALKOSKI, Puh. 040 591 8602, www.sahko-matic.fi

Sähkö- ja teleurakoitsijaliiton jäsen

OP Koillismaa

Unelmien saavuttamiseen

ATLANTIA WORKS

KAIVINKONETÖITÄ TAIVALKOSKELLA

- Maanmuokkaustyöt (mätästys ym.)
- Metsä/pelto ojankaivut
- Pihan teot
- Tien teot ym.
- Traktorityöt
- Auraukset
- Maanajot

Kysy lisää: **Juho Väisänen**
Taivalkoski, Puh. 040 148 0500

Suomen mestari

Simo ja Jukka Moilaseen itäsiperianlaika, Pilistean Juti muistaa toisinaan haukkua minua ohikulkiessani Tyrämäen tiellä vaikka en hirvi tai karhu olekaan. Siis osaa se haukkua muutakin kuin hirviä ja karhuja. Pilistean Juti nimittäin voitti hirvenhaukkukokeessa Suomen mestaruuden syksyllä 2024 laikojen mestaruusottelussa. Aikaisemmin se on voittanut kaksi kertaa kansainvälisissä hirvenhaukkukokeissa. Jutilla on mielessään vain hirvet eikä karhutkaan ole jääneet sille oudoiksi.

Juti syntyi Pilistean kenneliin kuuden pennun porukkaan josta kahdeksanviikkoisena lähti suureen maailmaan Ilomantsiin luomaan uraa hirvenhaukkujana. Sattui kuitenkin onnekaasti niin, että se palasi jo 11 kuukauden ikäisenä Simon ja Jukan oppiin Tyrämälle jossa on saanut tolokun koulutuksen hirvien haukkujana, jolle on kaadettu lähes kolmekymmentä hirveä. Alkuun luultiin, ettei se liian arkana opi haukkujaksi kun se vain piti itseään isäntänsä tykönä. Vaan menipäs oppi perille. Nyt iloitaan yhdessä hienosta haukkujasta ja kun auton ovi avataan hir-

vimetässä, niin ei tarvitse koiralle selitellä mitä pitäisi tehdä.

Laikojen kasvatus juontui isä-Veikon harrastukseen metsästyksessä jossa omalla sekarotuisella pystykorvalla käytiin metällä. Ensimmäinen laika tuli taloon 1989 ja silloin myös Simo pääsi isoveljensä mukana tutustumaan laikoihin, josta ei paluuta ollut. Niihin aikoihin ryhdyttiin yleisemmin hankkimaan koiria hirvien metsästykseseen. Metsästyseurojen jäsenillä on useitakin koiria jotka päästetään hirvenmehtuulle maastoon kun metsästys alkaa. Nyt ne ovat tosi arvokas apu ja kun tutkat tiedottavat koirien kulun maastossa, niin metsästäjät voivat keskittyä seuraamaan muita asioita. Laikojen rotua ei ole ollut tarvis muuhun vaihtaa, niin hyväksi se on todettu, ainakin Jukan ja Simon mielestä.

Useat koirat ovat kulkeneet eräilykaudet vuosikymmenien aikana ohi mutta edelleen talossa on neljä laikaa, joita ruokitaan kaksi kertaa päivässä valkuais- ja rasvapitoisuudet huomioiden. Ruoan on oltava ravitsevaa jotta koira jaksaa tehdä työtään pitkiä päiviä, eli juosta

maastossa. Vuosien aikana omat pennut on kasvatettu hirvenhaukkujiksi ja hyvän koiran arvoa ei Jukka suostunut edes kertomaan, Pilistean Jutista puhumattakaan.

Metsästyskauden ulkopuolella koirat pääsevät talvella valjashiihtoon ja Tyräjärvellä on mainio mahdollisuus siihen. Me muutkin hiihtäjät iloitsemme valmiista ladusta joka kiertele Toivansaaren ja Kuusisaaren rantoja. Kesäkelillä koirat pääsevät harjoittamaan lihaskuntoaan uimalla veneen perässä ja ne jopa nauttivat uimisesta. Polkupyörälenkille koirat pääsevät myös kuivan kelin aikaan.

Terveet koirat eivät eläinlääkärin apua tarvitse kuin sirutuksessa ja rokotuksissa, joskin havereita voi tulla ja silloin pitää vauhilla lähteä lääkärin pakeille.

Nyt kun Pilistean Juti on yli kahdeksanvuotias, niin hyviä työvuosia voi olla jäljellä vielä monta. Kuitenkin koiran kuulo voi huonontua, joka vaikuttaa työskentelyyn ja 12 vuoden iässä jo liikkuvuuskin hidastuu ja on aika päästää uudet koirat hirvenhaukku-urille.

Raija Karjalainen

OmaMetsä

METSÄNOMISTAJA, VUOSIEN VIISAUS KÄYTÖSSÄSI

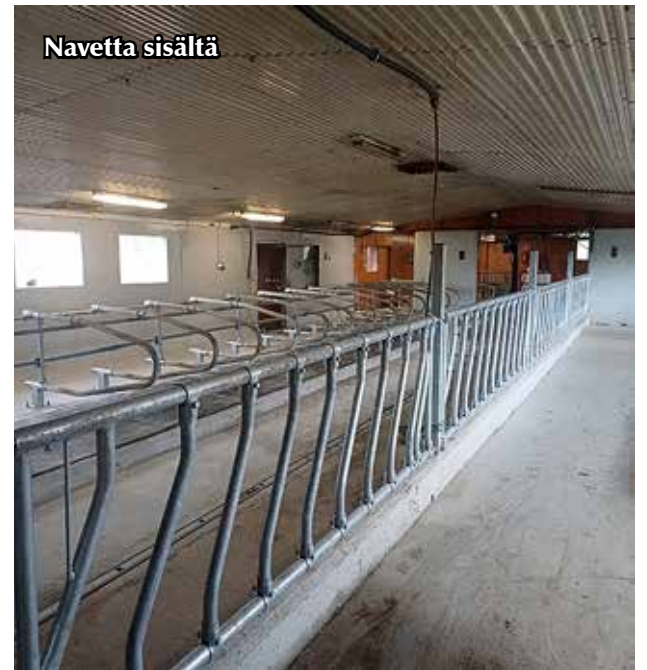
OmaMetsä – uusi verkkopalvelu Metsänomistajille

OmaMetsä on metsänhoitoyhdistysten uusi sähköinen palvelu. Palvelussa hallinnoit vaivattomasti metsäomaisuuttasi ja suunnittelet metsänhoitotöitä yhdessä oman metsäasiantuntijasi kanssa – vaikka suoraan kotisohvaltasi.

Ota palvelu käyttöön osoitteessa Omametsä.fi

Metsänhoitoyhdistys Koillismaa

Talonpojantie 8 B 17, 93400 TAIVALKOSKI • www.mhy.fi
Aila Mikkonen 040 739 1325, Elisa Pesonen 044 493 8603 • etunimi.sukunimi@mhy.fi

RMP Karjalainen Oy

– juuret Jokijärven Päävaaralla

Iso-Kummun Risteyksensuolla viime vuositu-
hannella 1992 syntyneen
Kyösti Karjalaisen ja hänen
kolme vuotta nuoremman
veljensä Lasse Karjalaisen
juuret ovat syvällä Jokijär-
ven mullassa. Tarkemmin
sekä Päävaaralla, että Si-
mosessa: poikien isä, Mik-
ko, on syntynyt Simosen
Mäntylässä ja hänen isänsä
oli Aukusti Karjalainen, jo-
ta Aukusti kutsuttiin. Hän
taas oli syntynyt Päävaaran
Vitikossa ja hänen isän-
sä, poikien isoisänisä, oli
myös nimeltään Aukusti
Karjalainen ja kuulu muu-
rari ja rakentaja sekä maan-
viljelijä.

Oletettavasti sieltä nuo-
riin yrittäjiin ovat periy-

tyneet käsillä tekemisen
taito ja halu, koska he ovat
yksissä tuumin perustaneet
vuonna 2022 RMP Karja-
lainen Oy:n. Ennen hynt-
tyiden yhteen lyömistä
molemmat ahkeroivat ta-
hoillaan: Kyösti suoritti
Oulussa kolmevuotisen
talonrakennuksen perus-
tutkinnon ja oli koulun jäl-
keen kymmenkunta vuotta
rakennustöissä Oulussa eri
firmoilla. Lasse taas suo-
ritti Muhoksen maatalous-
oppilaitoksella myös kol-
mevuotisen koulutuksen
ja teki maatalousalan töitä
Tervolassa. Tästä johtune-
kin yrityksen nimi, joka on
”suomennettuna” Raken-
nus/Maatalous -palvelu
Karjalainen Oy.

Synnyinkuntaansa yrit-
teliää nuoret miehet pa-
lasivat takaisin vuoden
2024 alkupuolella: Kyösti
hankki talon Kirkonkylä-
stä ja Lasse taas Päävaaral-
ta. Yrittäjät tekivät ensi-
töikseen remontit omissa
taloissaan ja vasta sitten
muille. Tällä hetkellä Kyös-
ti tekee sisustusremonttia
ja Lasse maatalouslomit-
taa Itälehdon suunnalla.
Viimeisin isompi kohde
RMP-rakennuksella on
ollut vanhan parsinavetan
muuttaminen nykyaikai-
seksi nuorkarjanavetaksi
isolle maatalousyrittäjälle.
Myös Kyöstiltä luonnis-
tuvat maataloustyöt ja se
tuo yritykselle lisää töitä
ja mahdollisuuksia saada

niitä.

Rakennusala on juuri
tällä hetkellä valtakunnal-
lisesti syväjäätyneessä ti-
lassa eikä valonpilkahduk-
sia juuri näy, kun elämme
kovin epävarmassa maa-
ilmassa. Siitä huolimatta
nuoret yrittäjät katsovat
luottavaisina tulevaisuu-
teen. ”Töitä on ollut firman
alkutaipaleella ihan koh-
tuullisesti”, kertoo Kyös-
ti. ”Meitä auttaa se, että
teemme kaikkea mahdol-
lista: maataloustöiden li-
säksi rakennamme vaikka
talon tai navetan avaimet
käteän -periaatteella, teem-
me rakennusten peruskor-
jauksia, kattoremontteja,
pudotamme lumet katolta.
Eli kaikkea mahdollista. Ja

kysyä saa aina, jos jostain
kiikastaa. Me autamme, jos
se vain on mahdollista.”

Yrittäjät ovat viihtyneet
hyvin Taivalkoskella eikä
mielessä ole käynyt muut-
taa Taivalkoskelta pois.
Juurtumisesta kertoo myös
se, että Lasse on ”Päävaa-
ran Roskayhtiön” toimitus-
johtaja, johon yhtiöön myös
tämän kirjoittaja kuuluu
muiden Päävaarantien-
varren asukkaiden tapaan
ja kaikki on toiminut tosi
hienosti. Myös Jokijärven
kyläseura on ostanut uu-
silta yrittäjiltä palveluita ja
olemme olleet kovasti tyy-
tyväisiä.

Mikään ei ole mukavam-
paa kuin kertoa tällaisista
yrittäjistä, jotka ovat muut-

taneet takaisin kotiseudul-
leen ja lisäävät näin seudun
elinvoimaa. Maaseutuhan
on koko Suomessa kovan
paikan edessä, mutta juuri
tällaisista asioista käänne
parempaan lähtee. Ensin on
vain pieni liri, joka saa ai-
kaan tuskin minkäänlaista
ääntä, vain katsoja näkee,
että kas, jotain tapahtuu.
Sitten siihen yhtyy toinen
liri ja kolmas ja aina vain
lisää ja kohta se onkin jo
soliseva puro.

Toivoa pitää olla – aina.

RMP Karjalainen Oy
Kyösti 040 965 0056
Lasse 0400 328 925
rmpkarjalainen@
gmail.com

Kyösti myllärinä ja Lasse kuskina

Kyösti työmaalla

Jokijärven Avviisi

JULKAISIJA

Jokijärven Kyläseura ry
Hilturannantie 2 A, 93400 TAIVALKOSKI, Puh. 040 8232 489
jokijarvi@jokijarvi.com www.jokijarvi.com

TOIMITUSKUNTA

Veikko Räisänen, päätoimittaja
Leila Kivimäki
Raija Karjalainen

JAKELU

ILMAISJAKELUNA
liikekeskukset, huoltoasemat,
matkailualan yritykset
kautta maan.

SIVUNVALMISTUS

MINI Mainos
Jani Jänkälä

PAINOPAikka

Lehtisepät Oy
PAINOS 20.000 kpl

KELATAKSI

0800 415 720

Tilauspuhelu on maksuton 24/7

Luotettavat kelataksipalvelut
Taivalkoskella ja Pudasjärvellä!
Soita meille etukäteen ja varmista
auton saatavuus. Kuljettaja voi
toimia saattajana ja pääset samalla
autolla takaisin kotiin!

Puh. 041 310 4224
Tuija Särkelä

Toivetaksit:

KP1495
KP1460 (invataksi)
KP1596
KP1669

www.sytetaksi.fi

**Koko perheen kulttuuri- ja kotiseutuviikko
Taivalkoskella 30.6.-6.7.2025**

**Päätaloviikon ohjelman löydät:
www.paataloviikko.fi**

Lisätietoja:
Kulttuurituottaja Tiina Luokkanen
tiina.luokkanen@taivalkoski.fi
puh. 040 8608 971

Taivalkoski
KULTTUURIPALVELUT

napero Finlandia

Naperoviikko

Lasten kirjallisuus- ja kulttuuriviikko Taivalkoskella

facebook naperoviikko

KIRJASTO AVOINNA

MA, KE, TO 10.00 – 18.00
TI, PE 10.00 – 16.00

Omatoimijat

MA, KE, TO 18.00 – 21.00
TI, PE 16.00 – 21.00
LA – SU 9.00 – 18.00

Lehtisali aukeaa
ma – pe klo 8.30

TAIVALKOSKEN KIRJASTO

Urheilutie 4, 93400 Taivalkoski, Puh. 040 860 8999
www.taivalkoski.fi/palvelut/kirjasto-ja-kulttuuri
outi.finna.fi

TAIVALKOSKI,
luontoa ja liikuntaa

Lisätietoja:
puh. 040-5339910
www.taivalkoski.fi

KALLIONIEMI

Kirjailija Kalle Päätalon
lapsuudenkoti.
Kallioniemen pihapiiri on
hyvin säilynyt 1920-luvun
maalaismiljö, ja museoalue
on valtakunnallisesti
merkittävä rakennettu
kulttuuriympäristö.

Avoinna 16.6.–31.8.2025
Ma – su klo 10.00 – 16.00,
juhannusaattona suljettu.

Muina aikoina opastukset
sopimuksen mukaan.

Kallioniementie 7 C, Taivalkoski
Asiamies puh. 040 140 6005
Oppaat (kesällä) puh. 040 742 3738

PÄÄTALO-KESKUS

Kirjailija Kalle Päätalon
näköistyo huone ja näyttely.

Avoinna ympäri vuoden
Ma, ke, to 10.00 – 18.00
Ti, pe 10.00 – 16.00

Avoinna Päätaloviikolla
30.6. – 6.7.2025
Ma – pe 10.00 – 18.00
La 10.00 – 16.00

Urheilutie 4, Taivalkoski
Puh. 040 548 2247

Pääsymaksut:

Päätalo-näyttely 5 €, Kallioniemi 8 € tai yhteislippu 12 €.
Päätaloviikolla yhteinen viikkolippu Päätalo-näyttelyyn ja Kallioniemeen 20 €.

Päätalon työhuoneen ja Kallioniemen esineistöt nähtävissä
osoitteessa tarinasoitin.fi/kallepaatalo

www.taivalkoski.fi/paatalo-instituutti